International Journal of Research Studies in Education
2026 Volume 15 Number 8, 1-21

ISSN: 2243-7703
Online ISSN: 2243-7711

OPEN ACCESS

MORSEMIK: Paglinang sa pang-unawang Morpoponemiko at Semantika

Ada, Hazel C. ✉
Department of Education, Philippines (hazel.ada@deped.gov.ph)
Marbella, Felisa D.
Sorsogon State University, Philippines (felisa.marbella@sorsu.edu.ph)

Received: 1 March 2026 **Revised**: 16 March 2026 **Accepted**: 19 March 2026
Available Online: 20 March 2026 **DOI**: 10.5861/ijrse.2026.26110

Abstract

Ang pag-aaral na ito ay naglalayong linangin ang kasanayang morpoponemiko at semantika ng mga mag-aaral sa Baitang 7 sa pamamagitan ng pagbuo, balidasyon, at ebalwasyon ng MORSEMIK: Sanayang Papel sa Paglinang sa Pang-unawang Morpoponemiko at Semantika. Ginamit ang deskriptib-debelopmental na disenyo upang sistematikong masuri ang kaalaman ng mga mag-aaral sa morpoponemiko at semantika, na batay sa pagsusuri ng kanilang mga sinulat na pasalaysay at impormatibong talata. Kabilang sa proseso ang balidasyon ng materyal mula sa mga dalubguro at tagapamahala, at panayam sa mga piling mag-aaral upang matukoy ang bisa at kaangkupan ng kagamitan. Ipinakita ng resulta na maraming mag-aaral ang may limitadong kaalaman sa ilang aspeto ng morpoponemiko at semantika, partikular sa paggamit ng laguhan, balintiyak na aspekto ng pandiwa, at ilang uri ng pokus ng pandiwa. Napatunayan sa pagsusuri ng mga eksperto at mag-aaral na ang MORSEMIK ay malinaw ang pormat, madaling gamitin, at akma sa antas ng mga mag-aaral. Lubos na tinanggap ito ng mga kalahok at eksperto, bagama't may mungkahing pagdagdag ng mga gawain at larawan upang higit na mapalawak ang kaalaman. Inirerekomenda ng pag-aaral ang patuloy na paggamit ng MORSEMIK bilang modelo ng kagamitang panturo sa Filipino at higit pang pagpapayaman ng materyal. Sa kabuuan, ipinakita ng pag-aaral na ang sistematikong paglinang ng morpoponemiko at semantika ay mahalaga sa paghubog ng kasanayang komunikatibo ng mga mag-aaral, tungo sa mas mahusay na akademikong pagganap at aktibong pakikilahok sa lipunan.

Keywords: morpoponemiko, Morsemik, pagsusuri, semantika, talata

© The Author(s) / Attribution-NonCommercial-NoDerivs CC BY-NC-ND

MORSEMIK: Paglinang sa pang-unawang Morpoponemiko at Semantika

1. Introduksiyon

Ang wika ay isang sistematikong daluyan ng kaisipan at damdamin na nagsisilbing pundasyon ng komunikasyon at kultura sa anumang lipunan. Sa larangan ng lingguwistika, mahalagang maunawaan hindi lamang ang estruktura ng mga salita kundi maging ang kahulugan at paggamit ng mga ito sa iba't ibang konteksto. Sa pag-aaral ng wikang Filipino, dalawang mahalagang sangay ng lingguwistika ang nagbibigay-linaw sa ugnayan ng anyo at kahulugan ng wika—ang morpoponemiko at semantika. Ang morpoponemiko ay tumatalakay sa ugnayan ng tunog at morpema sa pagbuo ng salita, samantalang ang semantika ay nakatuon sa pag-aaral ng kahulugan ng mga salita at pahayag. Ang pag-unawa sa dalawang aspektong ito ay mahalaga upang mapalalim ang kasanayang pangwika ng mga mag-aaral at mapaunlad ang kanilang kakayahang makipagtalastasan nang epektibo.

Ang morpoponemiko ay nakatuon sa pagsusuri ng mga pagbabagong nagaganap sa tunog o anyo ng salita kapag ito ay nilalapian o pinagsasama sa ibang morpema. Ang morpema ay maaaring salitang-ugat o panlapi, at sa kanilang pagsasama ay nagkakaroon ng mga pagbabagong ponolohikal na nagiging dahilan upang magbago ang anyo ng salita. Sa kabilang banda, ang semantika ay tumatalakay sa kahulugan ng mga salita, parirala, at pangungusap sa loob ng isang sistemang pangwika. May dalawang pangunahing uri ng kahulugan na karaniwang tinatalakay sa semantika: ang denotatibo at konotatibo. Ang denotatibong kahulugan ay tumutukoy sa literal o tuwirang kahulugan ng salita, samantalang ang konotatibong kahulugan ay nagtataglay ng pahiwatig o mas malalim na interpretasyon na nakabatay sa konteksto ng paggamit nito (Almario, 2010).

Magkaugnay ang morpoponemiko at semantika sapagkat ang pagbabago sa anyo ng salita ay kadalasang nagdudulot din ng pagbabago sa kahulugan nito. Halimbawa, mula sa salitang-ugat na "basa" ay maaaring mabuo ang mga salitang "basahin" at "mambabasa," na nagtataglay ng magkakaibang kahulugan. Ipinakikita ng halimbawang ito na ang paglalapi at pagbabagong morpoponemiko ay hindi lamang usapin ng estruktura ng tunog kundi may implikasyong semantiko rin. Samakatuwid, malinaw na ang estruktura ng salita at ang kahulugan nito ay magkakaugnay na aspekto na hindi maaaring paghiwalayin sa pag-aaral ng wika (Santiago, 2003). Sa paglinang ng pang-unawa sa morpoponemiko at semantika, mahalaga ang sistematikong pagsusuri ng mga salita at pahayag. Maaaring isagawa ito sa pamamagitan ng pagtukoy sa mga panlapi, pagsusuri sa estruktura ng salita, at pag-unawa sa kontekstong pinagmumulan ng kahulugan. Mahalaga rin ang paggamit ng mga sangguniang tulad ng diksyunaryo at tesawrus upang mapalawak ang bokabularyo at mapalalim ang pag-unawa sa iba't ibang kahulugan ng salita. Sa ganitong paraan, nahuhubog ang analitikal at kritikal na kakayahan ng mga mag-aaral sa pag-unawa at paggamit ng wika.

Sa kabuoan, ang paglinang sa pang-unawang morpoponemiko at semantika ay mahalaga sa pagpapayaman ng kasanayang pangwika. Sa pamamagitan ng masusing pag-aaral sa estruktura at kahulugan ng mga salita, nagiging mas epektibo ang komunikasyon at mas malalim ang pag-unawa sa iba't ibang uri ng teksto. Ang dalawang larangang ito ay nagsisilbing pundasyon sa mas mataas na antas ng pagkatuto sa wika at mahalaga sa patuloy na pag-unlad ng wikang Filipino bilang midyum ng akademikong diskurso. Sa kontekstong pang-edukasyon sa Pilipinas, ang asignaturang Filipino ay isa sa mga pangunahing disiplina sa sistema ng edukasyon. Ito ay kabilang sa limang batayang asignatura kasama ang Ingles, Matematika, Agham, at Araling Panlipunan na pinag-aaralan mula sa antas primarya hanggang sekundarya. Ang kahalagahan ng asignaturang ito ay nakaugat sa papel nito bilang salamin ng pagkakakilanlan, kultura, at kasaysayan ng mga Pilipino. Higit pa rito, nagsisilbi itong daluyan ng pagkatuto ng mga mag-aaral sa wikang Filipino na ginagamit bilang midyum ng pagtuturo ng mga guro sa asignaturang ito (Iyang, 2025). Dahil dito, ang sentro ng pagtuturo ng Filipino ay ang paglinang ng kaalaman sa wika, balarila, at epektibong komunikasyon (Zafra, 2018).

Ang pagtuturo ng Filipino ay patuloy na umaangkop sa mga pagbabago sa lipunan at sistema ng edukasyon. Sa ilalim ng K to 12 Kurikulum, layunin ng pagtuturo ng asignaturang Filipino na malinang ang kakayahang komunikatibo, mapanuring pag-iisip, at pagpapahalagang pampanitikan ng mga mag-aaral. Nilalayon din ng kurikulum na paunlarin ang pambansang pagkakakilanlan, kaalaman sa kultura, at kakayahang makibagay sa mabilis na pagbabago ng pandaigdigang lipunan (DepEd, 2016). Matapos ang mahigit isang dekada ng implementasyon ng K to 12, ipinakilala ng Kagawaran ng Edukasyon ang Matatag Kurikulum bilang tugon sa mga hamon na kinaharap sa naunang kurikulum. Ang Matatag Kurikulum ay naglalayong makabuo ng mga mag-aaral na may matatag na literasi at mataas na antas ng kompetensi na magagamit sa pang-araw-araw na buhay at sa pakikipagkumpitensya sa pandaigdigang konteksto (DepEd, 2025). Ang pagbabagong ito ay bahagi ng mas malawak na reporma sa edukasyon na naglalayong gawing mas malinaw, mas makabuluhan, at mas epektibo ang mga layunin ng pagkatuto.

Kaugnay nito, binigyang-diin sa Matatag Kurikulum ang tatlong pangunahing konsepto: Literasi, Wika, at Teksto (LWT). Ang balangkas na ito ay naglalayong pag-ugnayin ang mga kasanayang pangwika upang makamit ang mas malalim na pagkatuto ng mga mag-aaral (Manalili, 2024). Sa asignaturang Filipino sa Ikapitong Baitang, ang pagtuturo ay nakatuon sa paglinang ng kakayahang komunikatibo sa pamamagitan ng pag-unawa at pagsusuri sa iba't ibang uri ng teksto tulad ng tekstong pampanitikan, tekstong impormasyonal, at tekstong biswal. Ang pagbibigay-diin sa LWT ay tugon sa mga suliraning naranasan sa implementasyon ng K to 12 kung saan napakaraming kompetensi ang kailangang matutuhan ng mga mag-aaral. Ayon sa ulat ng World Bank, mahigit 90 bahagdan ng mga mag-aaral ang nahihirapang umunawa ng tekstong angkop sa kanilang edad dahil sa sobrang bigat ng kurikulum. Bilang tugon, binawasan ng Matatag Kurikulum ang mga kompetensiyang kailangang ituro ng humigit-kumulang 70 bahagdan upang maging mas nakatuon ang pagkatuto sa mahahalagang kasanayan (Bayawa et al., 2025; Herrera, 2025).

Sa ilalim ng bagong kurikulum, higit na binibigyang-diin ang paglinang ng kakayahang komunikatibo ng mga mag-aaral. Ang kakayahang komunikatibo ay tumutukoy sa kakayahang gamitin ang wika nang angkop at epektibo sa iba't ibang sitwasyong panlipunan (Dipolog & Edillon, 2022). Hindi lamang ito nakatuon sa kaalaman sa gramatika kundi pati sa kakayahang gamitin ang wika sa aktwal na pakikipagtalastasan (Tuan, 2017). Ayon kay Fang (2017), mahalagang bahagi ng kakayahang komunikatibo ang kakayahan ng mga mag-aaral na makabuo ng wastong pangungusap na naaayon sa tuntuning pambalarila. Dagdag pa rito, mahalagang magkaroon sila ng kaalaman sa kaangkupan ng wika batay sa konteksto, kultura, at sitwasyon ng komunikasyon (Yufrizal, 2017). Sa ganitong pananaw, ang kakayahang komunikatibo ay naiiba sa tradisyunal na pamamaraang audio-lingual na higit na nakatuon sa pagsasaulo ng mga tuntuning panggramatika (Candel-Mora, 2015). Gayunpaman, nananatiling hamon ang paglinang ng mataas na antas ng kakayahang komunikatibo ng mga mag-aaral. Isa sa mga pangunahing dahilan nito ay ang kakulangan sa epektibong paggamit at pag-unawa sa estruktura ng wika sa aktwal na pakikipagtalastasan (Behhay et al., 2024). Ipinahihiwatig nito na kinakailangang pagtuunan ng pansin ang ilang mahahalagang elemento ng kakayahang komunikatibo.

Kabilang sa mga elementong ito ang kasanayan sa pagpapakahulugan sa wika, kasanayang lingguwistika, at sosyo-lingguwistik na kakayahan. Ang kasanayan sa pagpapakahulugan sa wika ay tumutukoy sa kakayahan ng mga mag-aaral na maunawaan at mabigyang-kahulugan ang wikang kanilang ginagamit at binabasa (Mejares & Amoguis, 2025). Samantala, ang kasanayang lingguwistika ay sumasaklaw sa pagbigkas, gramatika, at bokabularyo na mahalaga sa wastong paggamit ng wika (Ibay, 2020; Abu-Snoubar, 2017). Ang sosyo-lingguwistik na kasanayan naman ay tumutukoy sa kakayahang gamitin ang wika nang naaayon sa kontekstong panlipunan at kultural (Savignon, 2017). Sa loob ng kasanayang lingguwistika, mahalagang bahagi ang pag-unawa sa morpoponemiko. Ang morpoponemiko ay tumutukoy sa mga pagbabagong nagaganap sa morpema dahil sa impluwensya ng kaligiran o katabing ponema (Oreiro, 2016). Kabilang sa mga pagbabagong ito ang asimilasyon, pagpapalit ng ponema, metatesis, pagkakaltas ng ponema, at paglilipat ng diin (Oliverio, 2025). Ang mga pagbabagong ito ay bunga ng interaksiyon ng morpolohikal at ponolohikal na proseso sa wika (Martelino, 2016). Karaniwang nagaganap ang mga ito sa hangganan ng morpema at sa ugnayan ng mga ponema sa loob ng salita (Setiyadi et al., 2022).

Sa kabilang banda, ang semantika ay tumutukoy sa siyentipiko at pilosopikal na pag-aaral ng kahulugan ng wika (Portner & Rubinstein, 2020). Saklaw nito ang kahulugan ng mga salita, parirala, at pangungusap at ang kanilang ugnayan sa loob ng sistemang pangwika (Silue & Kone, 2021). Itinuturing itong mahalagang bahagi ng pag-aaral ng komunikasyon sapagkat nagbibigay ito ng malinaw na pag-unawa sa kahulugan ng mga pahayag at sa ugnayan ng mga salita sa loob ng isang pangungusap (Sartbekova et al., 2021). Sa pandaigdigang konteksto, mahalagang malinang ang kasanayan sa wika at komunikasyon upang makasabay ang mga mag-aaral sa mga hamon ng makabagong lipunan na nakabatay sa impormasyon at kaalaman. Sa Pilipinas, ang patuloy na reporma sa edukasyon ay kinikilala ang papel ng asignaturang Filipino sa paghubog ng mas malalim na pag-unawa sa kultura, identidad, at kritikal na pag-iisip ng mga mag-aaral.

Gayunpaman, ipinakikita ng mga datos mula sa Phil-IRI Group Screening Test noong 2025 ng Sangay ng Samar na nananatiling hamon ang antas ng pagbasa at pag-unawa ng mga mag-aaral. Lumabas sa resulta na 42.86% ng mga mag-aaral sa Baitang 7 hanggang 10 ay nasa 2-levels down, habang 29.95% naman ang nasa 3-levels down. Ang mga mag-aaral na kabilang sa mga antas na ito ay itinuturing na nasa frustration level sapagkat nahihirapan silang maunawaan ang mga tekstong mas mababa sa kanilang kasalukuyang antas. Higit pang pinagtibay ng datos mula sa Mataas na Pambansang Paaralan ng Lawaan ang suliraning ito. Batay sa kanilang tala, 33.72% ng mga mag-aaral ay nasa 3-levels down, 54.65% ang nasa 2-levels down, at 11.63% lamang ang naitala na handa sa kanilang lebel na baitang mula Baitang 7 hanggang 10. Ipinakikita ng mga resultang ito ang malinaw na pangangailangan para sa agarang interbensiyong pedagogikal upang mapabuti ang kasanayan ng mga mag-aaral sa pagbasa at pagsulat. Sa kontekstong ito, mahalagang makabuo ng isang balido at mabisang materyal na nakatuon sa paglinang ng pag-unawang morpoponemiko at semantika bilang pundasyon ng mas mahusay na pag-unawa sa binabasa at mas makabuluhang pagsulat ng sanaysay. Inaasahang ang pag-aaral na ito ay makapag-aambag sa pagpapabuti ng kasanayang lingguwistiko at akademikong pagganap ng mga mag-aaral, gayundin sa pagpapaunlad ng pagtuturo ng asignaturang Filipino sa ilalim ng Matatag Kurikulum.

Layunin - Layunin ng pag-aaral na ito na masuri ang antas ng kaalaman sa pag-unawang morpoponemiko at semantika ng mga mag-aaral sa Baitang 7 ng Pambansang Mataas na Paaralan ng Lawaan, taong panuruan 2025–2026. Sinagot sa pag-aaral na ito ang sumusunod: 1) masukat ang kaalaman sa kayariang morpoponemiko at semantika sa pagsulat ng talata na pasalaysay at impormatibo 2). makabuo ng materyal na lilinang sa antas ng kaalaman sa pag-unawang morpoponemiko at semantika at 3) matukoy ang kabisaan ng nabuong material.

2. Metodolohiya

Natiyak sa pag-aaral na ito ang gamit ng MORSEMIK: Paglinang sa pag-unawang morpoponemiko at semantika sa Baitang 7, taong panuruan 2025 – 2026. Deskriptib-debelopmental na disenyo ang ginamt sa pananaliksik. Ayon kina Estera at Marbella (2024), ang deskriptib-debelopmental na disenyo ay epektibong ginagamit upang mailarawan ang kasalukuyang kalagayan ng mga mag-aaral at makabuo ng output na susuporta sa kanilang pagkatuto. Ang datos para sa pag-aaral na ito mula sa mga nabuong talata na impormatibo at pasalaysay na isinulat ng 10 mag-aaral ng Ika-7 Baitang sa Pambansang Mataas na Paaralan ng Lawaan. Kasama rin sa pananaliksik ang apat (4) na dalubguro mula sa iba't ibang paaralan sa Sangay ng Samar, na may higit 8–10 taong karanasan sa pagtuturo, dalubhasa sa asignaturang Filipino, at may posisyong Master Teacher, pati na rin ang isang (1) Tagapamahala ng Programa sa Edukasyon-Filipino. Ginamit ang purposive sampling sa pagpili ng mga dalubgurong magsasagawa ng balidasyon. Ang resulta ng panayam na ito ay nagbigay ng mahalagang impormasyon upang masuri ang epekto at kabuluhan ng nasabing kagamitan sa proseso ng pagkatuto ng mga mag-aaral.

Ginamit ang mga gabay na katanungan para sa pagbuo ng talatang na nagsasalaysay at talatang impormatibo. Para sa balidasyon ng nabuong sanayang aklat, gumamit ang mananaliksik ng pamantayan mula sa Learning Resource Management and Development System (LRMDS) for Printed Materials upang masuri at mapabuti ang ginawang materyal para sa mga mag-aaral. Sinuri ng mga dalubguro na eksperto sa Filipino ang nilalaman, pormat, presentasyon at kaayusan, pati na rin ang kawastuhan at kasalukuyan ng impormasyong nakapaloob sa materyal.

Ang mga naisulat na talata ng mga kalahok ay sinuri batay sa Korpus Analisis ng dalawang teorya, ang teoryang Generative Grammar at Grammatical Discourse. Samantala, ginamit LRMDS upang maging malinaw ang ebalwasyon sa nilalaman, pormat, presentasyon at kaayusan, kawastuhan, at kasalukuyan ang impormasyon. Samantalang ang mga sagot sa panayam ay sinuri gamit ang thematic analysis. Ang pamamaraang ito ay nagbibigay ng sistematikong paraan ng pagtukoy, pagpapakahulugan, at paglalarawan ng makabuluhang mga pattern na lumilitaw mula sa mga karanasan ng mga kalahok (Braun & Clark, 2006). Tiniyak ng mananaliksik sa pag-aaral na ito ang pagtatago ng pagkakakilanlan ng mga kalahok. Gamit ang *assent form* upang ipabatid ang planong pangangalap ng datos mula sa mga posibleng kalahok ng pag-aaral. Siniguro rin ng mananaliksik na boluntaryo ang pagsagot ng mga kalahok sa isinagawang panayam.

3. Natuklasam

Sa bahaging ito inilahad ang pagtalakay sa mga datos batay sa resulta ng pananaliksik. Sinuri at binigyang interpretasyon ang mga resulta batay sa mga layunin at suliranin ng pag-aaral upang magsilbing batayan sa pagbuo ng kongklusyon at rekomendasyon.

Kaalaman sa Kayariang Morpoponemiko at Semantika sa Pagsulat ng Talatang Pasalaysay at Impormatibo

Mahalagang maunawaan ang papel ng morpoponemiko at semantika sa paghubog ng kasanayan sa pagsulat ng sanaysay ng mga mag-aaral. Ipinakikita ng resulta ng pag-aaral ang kasalukuyang antas ng kaalaman at kasanayan ng mga mag-aaral sa morpoponemiko at semantika sa pagsulat ng sanaysay. Mula rito, mas madaling matukoy kung anong mga aspeto ang dapat bigyang-pansin upang higit pang mapaunlad ang kanilang kakayahan sa malikhaing pagsulat.

Sanayang Papel sa Morpoponemiko at Semantikong Pagsusuri. Ang isinagawang pag-aaral ukol sa pang-unawang morpoponemiko at semantika ay tumukoy sa antas ng kaalaman ng mga mag-aaral sa dalawang aspekto ng wika na nagsilbing batayan upang matukoy ang kanilang mga kalakasan at kahinaan at mapagplanuhan ang mga hakbang para sa higit pang pag-unlad ng kanilang kasanayan hindi lang sa wika maging sa pagsulat ng iba't ibang teksto.

Pagsusuri sa Kayariang Morpoponemiko sa Pagsulat ng Talatang Pasalaysay. Ang masusing morpoponemikong pagsusuri ng isang talatang nagsasalaysay, na ginamitan ng Grammatical Discourse Theory ni Alonzo bilang batayan. Ipinahahayag ng pagsusuri ang lawak ng gamit at anyo ng panlapi, aspekto ng pandiwa, pokus ng pandiwa, pang-ugnay, at panghalip sa pagbuo ng isang makabuluhang diskurso sa wikang Filipino.

Sa bahagi ng panlapi, lumitaw ang iba-ibang anyo tulad ng unlapi, gitlapi, hulapi, at kabilaan. Ipinapakita nito na napakaaktibo at masalimuot ng proseso ng pagbubuo ng salita sa Filipino, na mahalaga sa pagbibigay ng tamang kahulugan at porma depende sa konteksto ng pangungusap. Ang kawalan ng halimbawa ng laguhan ay nagpapahiwatig na hindi ito karaniwan sa nasuring talata. Sa aspekto ng pandiwa, namutawi ang tatlong pangunahing aspekto: naganap, nagaganap, at magaganap. Ito ay nagpapakita ng kakayahan ng wikang Filipino na malinaw na magpahayag ng panahon ng kilos. Higit na nangingibabaw ang aspekto ng tahasan, na nagpapatingkad sa papel ng tagaganap sa naratibo. Ang kawalan ng balintiyak ay maaaring magpahiwatig na mas pinapahalagahan ang direktang tagaganap sa salaysay. Sa pokus ng pandiwa, makikita ang pokus sa aktor, layon, at ganapan. Ipinapakita ng mga ito ang masinsinang ugnayan ng kilos at ng iba't ibang bahagi o elemento ng pangungusap. Ang kawalan ng halimbawa ng pokus sa tagatanggap, gamit, at sanhi ay nagpapakita naman ng limitasyon, ngunit nagpapahiwatig rin na maaaring nakatuon ang diskurso sa mga pangunahing pokus sa talata.

Sa paggamit ng pang-ugnay, makikita ang aktwal na gamit ng pang-angkop at iba't ibang pangatnig na tumutulong sa pag-uugnay ng mga ideya. Mahalaga ang mga ito upang maging maayos at malinaw ang daloy ng kaisipan sa loob ng isang teksto. Sa bahagi ng panghalip, mahalagang papel ang ginampanan nito bilang cohesive device, partikular sa paggamit ng anapora at katapora. Ang panghalip ay nakakatulong upang maiwasan ang pag-

uulit ng panggalan sa bawat sulatin. Ang masusing morpoponemikong pagsusuri sa kayarian ng talatang pasalaysay ay may malalim at malawak na implikasyon. Una, ito ay nakatutulong upang mas maunawaan natin ang estruktura ng wikang Filipino, lalo na sa kung paano nabubuo ang mga salita at teksto. Ang mga panlapi, aspekto at pokus pandiwa, ay malinaw na may malaking bahagi sa pagbibigay ng tamang kahulugan at kaayusan ng bawat pangungusap. Ikalawa, ang ganitong pagsusuri ay kapaki-pakinabang din sa pagpapabuti ng kasanayan sa pagbasa at pagsulat. Sa pamamagitan ng pag-unawa sa mga pangwikaing elemento gaya ng panlapi, aspekto, pokus, panghalip, at pang-ugnay, nagkakaroon ang mga mag-aaral at manunulat ng gabay sa mas epektibong pagbuo at pag-unawa ng mga teksto.

Higit pa rito, pinapalakas din nito ang pagkilala at pagpapahalaga sa sariling wika at kultura, dahil ipinapakita ang natatanging katangian ng Filipino bilang isang masalimuot at buhay na wika. Ang pagtukoy sa mga limitasyon ng diskurso, gaya ng kakulangan ng ilang anyo ng panlapi at pokus, ay nagbubukas ng oportunidad para sa mas malalim na pananaliksik at pag-aaral. Sa kabuoan, ang morpoponemikong pagsusuri ay hindi lamang nakakatulong sa pagyaman ng wikang Filipino at pagpapabuti ng kasanayan sa komunikasyon, kundi sa pagpapaigting din ng ating pambansang identidad at pagpapahalaga sa kulturang Pilipino. Ang pagsusuri sa kayariang morpoponemiko sa pagsulat ng talatang pasalaysay ay mahalaga upang maunawaan kung paano nabubuo at naipapahayag ang kahulugan sa diskurso sa wikang Filipino. Sa pag-aaral na ito, isinagawa ang masusing morpoponemikong pagsusuri ng isang talatang nagsasalaysay gamit ang Grammatical Discourse Theory ni Alonzo bilang batayan. Sinuri ang gamit ng panlapi, aspekto at pokus ng pandiwa, pang-ugnay, at panghalip sa pagbuo ng makabuluhang teksto.

Ayon kina Santiago at Tiangco (2016), ang morpoponemika ay tumutukoy sa ugnayan ng morpolohiya at ponolohiya kung saan ang pagbabago sa anyo ng salita ay may kaugnayan sa pagbabago ng tunog at kahulugan. Binigyang-diin naman ni Almario (2015) na ang wikang Filipino ay mayaman sa sistemang panlapi na nakaaapekto sa kahulugan, pokus, at aspekto ng pandiwa sa pangungusap. Sa bahagi ng panlapi, lumitaw ang mga anyong unlapi, gitlapi, hulapi, at kabilaan, na nagpapakita ng aktibo at masalimuot na proseso ng pagbubuo ng salita sa Filipino. Ayon kina Catacataca at Espiritu (2019), mahalaga ang panlapi sa pagbuo ng kahulugan ng pandiwa at sa pagpapahayag ng kilos at ugnayan ng mga elemento sa pangungusap. Ang kawalan ng laguhan ay nagpapahiwatig na hindi ito karaniwang ginagamit sa nasuring talata. Sa aspekto ng pandiwa, namutawi ang naganap, nagaganap, at magaganap, na nagpapakita ng kakayahan ng wikang Filipino na malinaw na magpahayag ng panahon ng kilos. Ayon kay Ocampo (2017), ang aspektwal na sistema ng pandiwa ay tumutukoy sa kalagayan ng pagkaganap ng kilos, kaya nagiging malinaw ang daloy ng pangungusap. Higit na nangingibabaw ang aspekto ng tahasan, na nagpapatingkad sa papel ng tagaganap sa naratibo.

Sa pokus ng pandiwa, lumitaw ang pokus sa aktor, layon, at ganapan. Ayon kay Gonzalez (2018), mahalagang katangian ito ng mga wikang Austronesian sapagkat nagbibigay ito ng diin sa iba't ibang bahagi ng pangungusap depende sa layunin ng tagapagsalita o manunulat. Samantala, ang kawalan ng pokus sa tagatanggap, gamit, at sanhi ay nagpapakita ng limitasyon ng nasuring talata. Sa paggamit ng pang-ugnay, makikita ang gamit ng pang-angkop at pangatnig na tumutulong sa malinaw na pag-uugnay ng mga ideya. Ayon kina Sebastian at Nuncio (2018), mahalaga ang mga ito sa pagbuo ng kohesyon at koherens ng isang teksto. Samantala, ang panghalip ay nagsisilbing cohesive device sa pamamagitan ng anapora at katapora, na tumutulong upang maiwasan ang pag-uulit ng pangngalan at mapanatili ang daloy ng diskurso (Halliday at Hasan, 2014). Sa kabuoan, ipinapakita ng morpoponemikong pagsusuri na mahalaga ang mga elementong pangwika tulad ng panlapi, aspekto at pokus ng pandiwa, pang-ugnay, at panghalip sa pagbuo ng malinaw at organisadong teksto. Ayon kina Bernales et al. (2018), ang pag-unawa sa estruktura ng wika ay nakatutulong sa pagpapaunlad ng kasanayan sa pagbasa at pagsulat. Dahil dito, hindi lamang napayayaman ang wikang Filipino kundi napalalakas din ang pagpapahalaga sa sariling wika at kulturang Pilipino.

Pagsusuri sa Kayariang Morpoponemiko sa Pagsulat ng Talatang Impormatibo. Ang masusing morpoponemikong pagsusuri ng isang talatang impormatibo, na ginamitan ng Generative Grammar Theory ni Alonzo bilang batayan. Sa pag-aaral ng morpoponemiko, mahalagang tingnan ang mga panlaping ginamit sa talata

dahil ito ay nagpapakita ng pagiging masining at masalimuot ng wika. Sa isang impormatibong talata, natukoy ang paggamit ng iba't ibang uri ng panlapi. Halimbawa, ang unlapi ay makikita sa mga salitang “pag-intindi” at “paggawa,” kung saan ang panlaping “pag-” ay idinaragdag sa unahan ng salitang-ugat. Ang gitlapi naman ay matutunghayan sa mga salitang “hinarap” at “binago,” na gumagamit ng gitlaping “-in-” na isinasanib sa loob ng salitang-ugat. Sa hulapi, halimbawa ang “asahan” at “isipin,” kung saan ang hulaping “-an” at “-in” ay idinaragdag sa dulo ng salitang-ugat. Sa kabilaan, tulad ng “pinabayaan” at “kasagutan,” makikita ang panlapi sa unahan at hulihan ng salitang-ugat. Wala namang naitalang halimbawa ng laguhan, na nangangahulugang hindi ito karaniwang ginagamit sa impormatibong diskurso ng talata. Ayon kay Cruz-Cebrero (2021) ang iba't ibang uri ng morpemang panlapi, kabilang ang mga unlapi, gitlapi, hulapi, at kabilaan, pati na ang pagbabago ng mga ito sa iba’t ibang dayalek.

Mahalaga rin ang aspekto ng pandiwa upang matukoy ang panahon ng kilos na isinasaad sa talata. Ang perpektibo o naganap ay makikita sa mga salitang “nalaman” at “napadali,” na naglalarawan ng kilos na tapos na. Ang imperpektibo o pangkasalukuyan ay matatagpuan sa mga salitang “nakakatulong” at “nahihirapan,” na nagsasaad ng kilos na kasalukuyang nagaganap. Samantala, ang kontemplatibo o magaganap ay naipapahayag sa “magpapalawak” at “magpapabilis,” na tumutukoy naman sa kilos na mangyayari pa lamang. Makikita rin ang tahasang anyo ng pandiwa, gaya ng “umaasa” at “pumasa,” na nagpapakita ng aktibong tagaganap ng kilos. Walang naitalang halimbawa ng balintiyak, kaya’t mas nangingibabaw ang tuwirang tagaganap sa talata. Sa maraming pag-aaral ng lingguwistika, ang aspekto ng pandiwa ay pangunahing batayan sa pag-unawa kung paano nailalarawan ang panahon ng kilos sa Filipino at iba pang katutubong wika sa Pilipinas. Ito’y hindi simpleng “tense” sa Ingles kundi isang sistematikong morpoponemikong kategorya na ginagamit upang ipahiwatig kung ang kilos ay naganap na, nagaganap, o magaganap pa lamang.

Ayon kay Reid (1992), ang *verbal aspect system* sa mga wikang Pilipino, kabilang ang Tagalog, ay kumplikado at karaniwang kinabibilangan ng perpektibo (completed), imperpektibo (ongoing), at kontemplatibo (unstarted) aspeto, na may implikasyon sa oras ng kilos sa loob ng pangungusap at sa pangkalahatang diskurso ng wika. Sa pag-aaral na ito, masusing tinalakay kung paano ang paglalapi at ibang morpolohikal na mekanismo ay nagbibigay-diin sa kilos mula sa nakaraan papunta sa kasalukuyan at hinaharap. Suportado rin ito ng pag-aaral nina Niñal at Palma (2024) sa konteksto ng lengwahe ng Matigsalug, kung saan pinakita na ang mga aspekto ng pandiwa ay sistematikong ginagamit upang tukuyin ang yugto ng kilos sa teksto. Ang ganitong pagtingin ay nagbibigay ng teoretikal na basehan para sa iyong obserbasyon na ang salita tulad ng “nalaman” at “napadali” ay nagpapakita ng perpektibo (naganap), ang “nakakatulong” at “nahihirapan” ay naghahayag ng imperpektibo (nagaganap), at ang “magpapalawak” at “magpapabilis” ay nagpapahiwatig ng kontemplatibo (magaganap).

Ipinapakita naman ng pokus ng pandiwa kung ano ang sentro o pokus ng kilos. May mga halimbawa ng pokus sa aktor, gaya ng “nag-aaral” at “nag-iisip,” na nakatuon sa tagaganap ng kilos. Ang pokus sa layon ay matutunghayan sa “binabago” at “mapapadali,” na nakatuon naman sa layon o bagay na apektado ng kilos. Wala namang halimbawa ng ibang pokus gaya ng ganapan (lokatib), tagatanggap (benepaktib), gamit (instrumental), at sanhi (kosatib), na karaniwang mas nakikita sa ibang anyo ng sulatin. Ayon sa pag-aaral nina Garcia at Kidda (2020), ang simetrikal na sistemang ng Tagalog ay nagpapakita na ang pokus ng pandiwa ay isang (morpolohiyang nagmamarka ng tinig/pokus ng pandiwa) na mekanismo kung saan ang panlapi sa pandiwa ay naglalarawan kung aling argumento sa pangungusap ang binibigyang-diin o pokus, gaya ng aktor o layon, na kapansin-pansin sa impormatibong talata kung saan nangingibabaw ang pokus sa aktor at pokus sa layon.

Sinusuportahan ito ng mas malawak na pag-aaral sa Tagalog sistema ng pokus ng pandiwa, na nagpapakita na ang pokus ng pandiwa ay nagbibigay ng gramatikal na sintaks at semantika sa pagtalaga ng kahulugan sa mga argumento ng pangungusap – kung ang pandiwa ay nakatuon sa tagaganap (aktor), layon, lokasyon, benepaktib, o iba pa. Dagdag pa rito, ipinapakita ng pag-aaral ni Nagaya (2009) na ang pokus sa aktor na pandiwa ay may mahalagang papel sa pagtuon ng tagaganap ng kilos sa isang pahayag, na nagbibigay paliwanag kung bakit sa nasuring impormatibong talata ay hindi lumitaw ang pokus gaya ng tagatanggap, gamit, at sanhi – ito ay mas madalang gamitin o hindi mas karaniwan sa ganitong klase ng diskurso.

Mahalaga rin ang papel ng mga pang-ugnay sa pagdudugtong ng kaisipan sa loob ng talata. Ang mga pang-angkop na "ng," "na," at "g" ay ginagamit upang pagdikitin ang mga salita sa loob ng parirala o pangungusap. Samantala, ang mga pangatnig na "kung," "sapagkat," "dahil," "pero," at "kasi" ay nag-uugnay ng mga sugnay upang maging mas malinaw at organisado ang daloy ng impormasyon sa talata. Ipinapakita ng mga pag-aaral na ang pang-ugnay, lalo na ang mga pangatnig at pang-angkop. Ito ay mahalagang kasangkapan sa kohesyong gramatikal ng teksto. Ayon kay Manarpiis (2017), ang paggamit ng pang-ugnay sa mga sanaysay ay nakatutulong upang mailahad nang malinaw at magkakaugnay ang mga ideya, kaya mas madaling maunawaan ng mambabasa ang daloy ng impormasyon. Ayon rin sa teorya nina Halliday at Hasan (1976), ang pang-ugnay ay kasama ng iba pang *cohesive devices*, ito ay nagbibigay ng koneksyon sa pagitan ng mga yunit ng teksto, na siyang nagpapabuti sa pagkakaayos at pagpapaliwanag ng mga ideya sa loob ng talata.

Sa huli, ang paggamit ng mga panghalip gaya ng "ito, natin, mo, ko, aking, kayo, kami, sakin, nila, at nito" ay nagpapadali sa pagbabasa at pagpapanatili ng ugnayan ng mga ideya. Ang mga ito ay nagsisilbing pamalit sa mga naunang pangngalan upang maiwasan ang paulit-ulit na pagbanggit at mapanatili ang coherence ng talata. Ayon sa pag-aaral ni Manarpiis (2017), ang reference cohesion, kabilang ang paggamit ng panghalip, ito ay isa sa mga pangunahing *cohesive device* na ginagamit ng mga mag-aaral sa pagsulat ng Filipino at Ingles na sanaysay upang maiwasan ang paulit-ulit na pagbanggit ng mga pangngalan at mapanatili ang daloy ng pagbabasa. Suportado rin ito ng pananaliksik ni Nagaya (2006) na nagpapakita na ang Tagalog ay may sistematikong paggamit ng mga personal at demonstrative pronouns bilang mga "referential expressions" na nag-uugnay ng mga elemento sa diskurso, naglilinaw sa sanggunian sa loob ng teksto, at tumutulong sa coherence ng talata.

Bukod rito, ipinapakita sa pagsusuri ni Castro (2004) na ang mahusay na paggamit ng panghalip kasabay ng iba pang cohesive devices ay nag-aambag sa organisasyon at kahusayan ng teksto, dahil ang mga panghalip ay nagbibigay-daan sa mas lohikal at magkakaugnay na presentasyon ng mga ideya. Ang pagsusuri sa kayariang morpoponemiko ng talata ay nagpapakita ng lawak at lalim ng paggamit ng wika. Sa pamamagitan ng masinop na pagpili ng panlapi, aspekto, pokus ng pandiwa, pang-ugnay, at panghalip, nagiging mas malinaw, organisado, at masining ang pagpapahayag ng impormasyon sa isang talata. Ito ay malaki ang naitutulong kasanayan sa akademikong pagsulat at pagpapalalim ng pag-unawa. Ipinapakita nito na ang wastong paggamit ng panlapi, aspekto at pokus ng pandiwa, pang-ugnay, at panghalip ay nito na nagpapadali sa paghahatid ng impormasyon, kundi nakakatulong din sa pagiging lohikal, maayos, at epektibo ng talata. Nahuhubog ang kritikal na pag-iisip at malikhaing pagpayahayag ng mga mag-aaral at manunulat sa ganitong paraan.

Pinatitibay ng pagsusuring ito na mahalaga ang pag-aaral ng kayariang morpoponemiko upang mas maunawaan ang yaman at dinamika ng wikang Filipino, dagdag pa rito. Ipinapakita na wika ay higit pa sa instrumento ng komunikasyon; it is a system known as pagyamanin at pag-aralan. Sa huli, nagbibigay ang ganitong pagsusuri ng gabay sa mga guro at mag-aaral sa pagbuo ng mga impormatibong talata na may malinaw na daloy, wastong gramatika, at mataas na antas ng koherensiya at kasiningan. Ipinapakita ng pananaliksik na ang mahusay na pagpili at paggamit ng mga morpoponemikong elemento tulad ng panlapi, aspekto at pokus ng pandiwa, pang-ugnay, at panghalip ay nag-aambag sa pagkakaroon ng klaro, maayos, at epektibong teksto. Halimbawa, natuklasan ni Manarpiis (2017) na ang paggamit ng mga pang-ugnay at panghalip bilang cohesive devices sa Pilipino at Ingles na sanaysay ay may positibong ugnayan sa daloy ng ideya at kalidad ng pagsulat, dahil tumutulong ang mga ito sa ugnayan sa pagitan ng mga pahayag at pagbibigay-diin sa kahulugan ng teksto. Samantala, ipinakita rin sa pag-aaral ni Castro (2004) na ang panghalip at iba pang gramatikal na kohesyong ugnayan ay kritikal sa pagbuo ng pagkakaugnay-ugnay ng ideya, o lohikal na ugnayan ng mga ideya sa teksto, na isang mahalagang bahagi ng akademikong pagsulat at komunikasyon.

Sa mas malaking konteksto ng diskurso sa Filipino, natuklasan nina Lavadia at Malenab-Temporal (2025) na ang panghalip) at pangatnig ay nangingibabaw na mga gramatikal na ugnayan sa mga opinyon na artikulo, na nagpapatibay sa istruktura at daloy ng impormasyon.Dagdag pa rito, ipinakita ni Ituralde (2025) na ang paggamit ng mga cohesive na estratehiya, kabilang ang panghalip at iba pang ugnayang gramatikal, ay nakakatulong sa pagkamit ng mas malinaw at magkakaugnay na pagbanghay sa mga sanaysay.

Pagsusuri sa Kayariang Semantika sa Pagsulat ng Talatang Nagsasalay. Makikita sa unang bahagi ang paggamit ng argumento, kung saan ang mga salitang "dahil" at "pero minsan" ay nagsisilbing signal o palatandaan ng ugnayan sa pagitan ng mga pahayag. Ang "dahil" ay ginagamit upang magbigay ng dahilan o paliwanag sa isang pangyayari, samantalang ang "pero minsan" ay nagpapakita ng pagkontra o alternatibong pananaw. Mahalaga ang mga ito upang maging malinaw ang lohika at daloy ng talata, dahil pinagtitibay nito ang mga ideya at nagpapakita ng pagsuporta o pagsalungat sa mga pahayag. Mahalaga ang papel ng mga pangatnig bilang mga cohesive devices sa pagbuo ng lohikal na daloy ng talata. Ayon kay Manarpiis (2017), ang mga pangatnig tulad ng dahil at pero ay madalas gamitin bilang mga ugnayang lohikal sa mga sanaysay upang ipakita ang relasyon ng mga pangungusap o ideya, gaya ng pagbigay ng sanhi o alternatibong pananaw. Sa ganitong paraan, tumutulong ang mga ito sa malinaw na presentasyon ng argumento at sa pagpapatibay ng ugnayan sa pagitan ng mga pahayag.

Suportado ito ng pag-aaral ni Joaquin (2014) na nagpapaliwanag na ang mga pangatnig sa Filipino ay maaaring tingnan bilang mga logical connectives na nagbibigay-diin sa semantiko at lohikal na relasyon sa pagitan ng mga sugnay, gaya ng pagdadahilan (dahil) at pagsasalungat (pero), at kaya nagiging mas organisado at maayos ang daloy ng impormasyon sa teksto. Bukod dito, ayon sa teorya nina Halliday at Hasan (1976), ang mga pangatnig at iba pang *cohesive devices* ay nagbibigay-daanan sa pagkakaroon ng isang magkakaugnay na diskurso sapagkat pinananatili nila ang lohikal na ugnayan ng mga ideya sa loob ng talata. Samantala, ang ikalawang bahagi ay tumutukoy sa leksikal na nominalisasyon. Ito ay proseso ng pagbubuo ng pangngalan mula sa ibang bahagi ng pananalita tulad ng pandiwa o pang-uri. Halimbawa rito ang paggamit ng mga salitang "paggamit" at "paggawa," na nagpapakita kung paano nagiging pokus ng talakayan ang mismong aksyon bilang isang bagay o konsepto. Dahil dito, napapalawak ang kakayahan ng wika na magpahayag ng mas malalim at organisadong ideya.

Ang ikalawang bahagi ay tumutukoy sa leksikal na nominalisasyon, isang morfemikong proseso kung saan ang pandiwa o pang-uri ay nagiging pangngalan upang gawing konseptuwal na entidad ang isang kilos o aksyon. Ayon sa pag-aaral nina Hong at Wang (2022), ang nominalization ay isang mahalagang teknik sa diskurso sapagkat nagbibigay-daan ito upang ang mga kilos o prosesong ipinahahayag ng pandiwa ay mailahad bilang mga konseptong nominal, na nagreresulta sa mas komprehensibo at organisadong presentasyon ng ideya sa loob ng teksto. Suportado ito ng klasikong depinisyon ng Quirk et al. (1985) na nagpapakita na ang nominalisasyon ay isang uri ng gramatikal na metapora kung saan ang isang pandiwa ay ginagamit bilang pangngalan upang magpahayag ng proseso o pangyayari, na isang estratehiya para sa mas mabisang teksto. Ayon naman sa Filipino: An Essential Grammar ni Cullinane (2023), sa Filipino, ang nominalisasyon ay isinasagawa sa pamamagitan ng mga nominalisasyong panlapi gaya ng pag-, na siyang nagbibigay-katauhan sa pandiwa bilang isang pangngalang nagpapahiwatig ng aksyon o gawain na kinasasangkutan ng diskurso.

Sa ikatlong bahagi, kitang-kita ang semantiks sa paggamit ng mga salitang tulad ng "karanasan" at "pagpupursigi." Ang mga ito ay nagpapahayag ng kahulugan na lampas sa literal na anyo ng salita. Ang mga konseptong ito ay nagbibigay-diin sa damdamin, personal na paglalakbay, o pananaw, kaya't napapalalim ang pag-unawa ng mambabasa sa nilalaman ng talata. Ang semantika o pag-aaral ng kahulugan ay nagpapaliwanag kung paano ang mga salita ay hindi lamang literal na representasyon ng mga bagay kundi nagdadala rin ng mas malalim na konseptuwal na nilalaman. Ayon kay Jackendoff (2022), ang leksikal na semantika ay tumatalakay sa pag-unawa ng mga salitang may kognitibong at konseptwal na representasyon, kaya ang mga leksikal na aytem tulad ng "karanasan" at "pagpupursigi" ay naglalahad hindi lamang ng literal na kilos kundi pati ang malalim na personal na karanasan at pananaw na nauunawaan ng mambabasa sa isang talata. Suportado ito ng mas sariwang empirikal na pag-aaral nina Carling, Cronhamn, at Lundgren (2023) na nagpapakita na ang mga salita ay may dinamika sa kanilang semantikong relasyon at kahulugan, na tumutulong sa pagpapayaman ng interpretasyon ng teksto depende sa konteksto kung paano sila ginagamit.

Bilang karagdagan, ang pag-aaral ng semantika ay nagbibigay-daang maunawaan kung paano ang mga salita ay nauugnay sa pagpapahayag ng mga konsepto at damdamin sa diskurso, na nangangahulugang ang semantikong pag-unawa ay mahalaga sa pagbuo ng mas malalim at makabuluhang talata. Dagdag pa rito, ang ikaapat na bahagi ay tumutukoy sa progresyong tematiko. Sa bahaging ito, makikita ang lohikal at organisadong pagdaloy ng mga

ideya—mula sa isang paksa patungo sa kasunod na kaugnay na paksa. Halimbawa, ang sunod-sunod na paggamit ng mga salitang “karanasan,” “AI,” “sagot,” “ginagamit ko ito,” “hamon,” “susulatin,” at iba pa ay nagpapakita ng maayos na transisyon at paglalapat ng mga ideya sa loob ng talata. Ang progresyong tematiko ay mahalaga upang hindi magulo ang pagkakasunod-sunod ng mga kaisipan at mapadali ang pag-unawa ng mambabasa.

Sa ikalimang bahagi ng talata, makikita ang paggamit ng wikang ebalwatibo o evaluative language, ito ang mga salitang naglalahad ng opinyon, damdamin, at personal na pananaw, gaya ng “napadali,” “hindi tama,” “mahirap,” at “nakakatulong.” Ayon kay Agha (2022), ang mga leksikal na item na nagpapahayag ng sentiment at appraisal ay hindi neutral; sila ay nagpapahayag ng writer stance at nagbibigay-diin sa paraan ng pagunawa ng mambabasa sa mensahe ng teksto. Kaugnay nito, ipinapaliwanag nina Rhys at Martin (2023) na ang mga salitang nagpapakita ng saloobin o pananaw o *attitudinal lexis* ay isang mahalagang bahagi ng semantikang nagbabatay sa pagsusuri o pagpapahalaga dahil ito ay nagsisilbing pampalawak ng pananaw ng may-akda at nag-aambag sa impluwensya at retorika ng sulatin. Bukod dito, ayon sa pag-aaral ni Gómez-Martínez (2026), ang mga adjective ay may malaking papel bilang bahagi ng ebalwatibong wika at pananaw ng manunulat sa akademikong diskurso; hindi lamang simpleng deskriptibo, kundi nagbibigay ng interpersonal at epistemological positioning na nagpapalawak ng argumento at pananaw ng manunulat sa teksto. Sa ganitong paraan, malinaw na ang paggamit ng eksikon ng saloobin at ebalwatibong wika ay kritikal sa paghubog ng personal na tinig at retorikal na impluwensya ng akademikong sulatin.

Sa ikalimang bahagi naman, makikita ang wikang ebalwatibo na tumutukoy sa paggamit ng mga salitang nagpapahayag ng opinyon, paghuhusga, o damdamin. Tulad ng “napadali,” “hindi tama,” “hindi na ako nahirapan,” “tamang pamamaraan,” “mahirap,” “mabuti,” “maganda,” at “nakakatulong.” Ang mga salitang ito ay nagpapakilala ng personal na saloobin o pananaw ng may-akda, kaya’t nagkakaroon ng karakter at emosyon ang talata. Sa ikalimang bahagi ng talata, makikita ang paggamit ng wikang ebalwatibo o *evaluative language*, mga salitang naglalahad ng opinyon, damdamin, at personal na pananaw, gaya ng “napadali,” “hindi tama,” “mahirap,” at “nakakatulong.” Ayon kay Agha (2022), ang mga leksikal na item na nagpapahayag ng sentiment at pagpapahalaga ay hindi neutral; sila ay nagpapahayag ng paninindigan ng manunulat at nagbibigay-diin sa paraan ng pag-unawa ng mambabasa sa mensahe ng teksto.

Kaugnay nito, ipinapaliwanag nina Rhys at Martin (2023) na ang saloobin o pananaw ay isang mahalagang bahagi ng ebalwatibong semantika dahil ito ay nagsisilbing pampalawak ng pananaw ng may-akda at nag-aambag sa impluwensya at retorika ng sulatin.Suportado rin ang pananaw na ito ni Gómez-Martínez (2026), na nagpapakita na ang ebalwatibong wika, lalo na ang paggamit ng mga adjective at iba pang attitudinal lexis, ay isang aktibong paraan ng pagpapahayag ng damdamin, opinyon, at appraisal sa teksto, na tumutulong sa pagbuo ng personal na tinig ng manunulat. Sa kabuoan, makikita na bawat bahagi ay may natatanging papel sa pagbubuo ng isang makabuluhang talata. Bukod dito, ang pagsunod sa kayariang semantika batay sa Generative Grammar Theory ni Chomsky ay nakatutulong upang maging mas malinaw, organisado, at makahulugan ang pagsasalaysay. Ang paggamit ng mga cohesive devices gaya ng “dahil” at “pero minsan” ay nagdudulot ng mas malinaw na pagpapahayag ng mga ideya sa isang talata. Sa ganitong paraan, nagiging mas lohikal at madaling sundan ang daloy ng mga kaisipan, kaya’t mabilis na nauunawaan ng mambabasa ang ugnayan ng bawat pahayag. Bukod dito, ang leksikal na nominalisasyon ay nagbubukas ng mas malawak na saklaw ng diskurso. Ang pagbibigay-pokus sa mga aksyon o proseso bilang sentro ng pagtalakay ay nagbibigay-daan para sa mas sistematikong pagsusuri ng mga konsepto, dahilan upang mas lumalim ang talakayan.

Dagdag pa rito, ang paggamit ng semantiks ay nagbibigay ng mas malalim na dimensyon sa nilalaman ng talata. Hindi lamang limitado sa literal na pag-unawa ang teksto, kundi napapalawak ito ng mga damdamin, karanasan, at personal na pananaw na siyang nagpapayaman sa nilalaman. Sa pamamagitan naman ng progresyong tematiko, nagkakaroon ng maayos na organisasyon at lohikal na pagkakasunod-sunod ang mga ideya. Mahalaga ito upang hindi maging magulo o magkalat ang mga pahayag, kundi maging organisado at madaling unawain ng mambabasa. Higit pa rito, ang paggamit ng wikang ebalwatibo ay nagpapamalas ng personal na tinig ng may-akda. Sa ganitong paraan, naipapahayag ang kanyang saloobin at opinyon, kaya’t nagiging mas makulay, buhay, at may

personalidad ang teksto na mas nakakaengganyo para sa mambabasa. Sa kabuoan, ang implikasyon ng mga ito ay ang pagbuo ng isang masining, lohikal, at makabuluhang sulatin. Napapalalim nito ang pag-unawa, pagpapahayag, at pag-organisa ng mga ideya na siyang mahalaga sa anumang anyo ng komunikasyon, maging ito man ay sa akademiko o propesyonal na larangan. Pinatutunayan din nito ang bisa ng teoryang semantika ni Chomsky sa mas epektibong pagsulat at pag-unawa ng teksto.

Ayon sa pag-aaral nina Kim (2025) at Khamkhien (2014), ang paggamit ng mga katangiang lingguwistiko tulad ng mga palatandaan ng saloobin, pag-iingat, pagpapalakas, at personal na ekspresyon ay hindi lamang basta pagpapahayag ng impormasyon, kundi paraan ng may-akda upang ipakita ang kanyang personal na pagtataya at personal na tinig sa teksto. Sa konteksto ng impormatibong talata, ang mga salitang nagbibigay ng opinyon o interpretasyon (hal. "napadali," "hindi tama," "mahirap," "mabuti," "maganda," "nakakatulong") ay naghahatid ng nakikitang damdamin at paghuhusga na nagpapalalim ng ugnayan sa mambabasa at nagpapakita ng aktibong posisyon ng may-akda sa paksang tinatalakay. Karagdagan pa, binigyang-diin ni Gomez-Martinez (2026) na ang mga pang-uri na nagpapahayag ng pagtataya o pagpapahalaga at iba pang mga leksikal na pagpipilian ay mahalaga sa pagtatatag ng paninindigan ng manunulat at ebalwatibong kahulugan sa akademikong diskurso, na nagpapalawak ng paraan ng pagpapahayag ng mga personal na pananaw at pagpapahalaga sa teksto.

Pagsusuri sa Kayariang Semantika sa Pagsulat ng Talatang Impormatibo. Sa pagsusuri sa kayariang semantika na ginamit sa pagsulat ng talatang impormatibo. Tinukoy muna nito ang argumento ng pandiwa, kung saan mahalaga ang sapat na kaalaman sa proposisyon upang makabuo at makapaglahad ng mga dahilan at ebidensya na nagtatanggol sa katuwiran ng isang panig. Sa resulta, nakita ang aktuwal na paggamit ng mga salitang "sapagkat" at "kapag" bilang ekspresyon ng paliwanag at dahilan. Pangalawa, tinalakay ang leksikal na nominalisasyon. Ang proseso ng pagbago ng mga pandiwa o pang-uri upang maging pangngalan, gaya ng "pag-research" at "takdang-aralin", na nagbibigay ng mas pormal at obhetibong tono sa mga pahayag, na lalong angkop sa akademikong pagsulat. Pangatlo, isinama ang aspektong semantiks o talasurian, na nagpapaliwanag sa kahulugan ng mga salitang ginagamit sa talata, tulad ng "daan" at "benepisyo," na nagpapakita ng malinaw na pagpapakahulugan. Pang-apat, ipinakita ang progresyong tematiko, kung saan makikita ang tuloy-tuloy na pagdaloy ng tema gamit ang mga salitang gaya ng AI / Artificial Intelligence / ChatGPT / robot / app at tao / mag-aaral / estudyante / mamamayan / nangangailangan bilang mga pangunahing paksa. Sa huling bahagi, binigyang-diin ang paggamit ng wikang ebalwatibo, tulad ng "maling kasagutan" at "naging madali," na naglalahad ng opinyon o paghuhusga sa mga ideya o karanasan ng sumulat. Sa kabuuan, ipinapakita ng talahanayan ang kahalagahan ng bawat kayariang semantika sa mas malinaw, lohikal, at kapani-paniwalang pagsulat ng talatang impormatibo.

Sa pagsusuri ng kayariang semantika sa talatang impormatibo, makikita ang papel ng mga pang-ugnay sa pagbuo ng argumento bilang bahagi ng kaayusan ng kahulugan o semantic structure na nagpapalakas ng proposisyon at paliwanag. Ipinapakita nina Zhao & Jordens (2023) na ang mga pang-ugnay na sanhi at bunga tulad ng "dahil" at "kailan" ay mahalaga sa pagbuo ng pang-ugnay na pangangatuwiran at semantikang pang-ugnay sa akademikong sulatin, na makikita sa paggamit ng mga salitang sapagkat at kapag sa nasuring talata. Suportado ito ng pag-aaral ni Cortes (2021) na nagpapakita na ang lexical nominalisasyon ay isang mahalagang katangian sa paggawa ng pormal at obhetibong tono sa akademikong teksto, kung saan ang mga proseso o aksyon ay nagiging abstract concepts na nagpapatalas sa lohikal na presentasyon ng ideya. Ang gampanin ng semantika sa talata ay mahalagang bahagi ng diskurso dahil ito ay nagbibigay-kahulugan sa mga termino at nagpapakita kung paano nauugnay ang mga kalahok, tagatanggap, o pakay sa teksto (Pawłowska, 2022). Ipinapakita rin nina Djonov & Zhao (2024) na ang daloy ng tema sa pangungusap o talata ay nagbibigay ng tuloy-tuloy at lohikal na daloy ng mga ideya sa teksto, na mahalaga upang mapanatili ang pang-ugnay ng impormatibong talata. Bukod dito, ayon kay White & Ranta (2023), ang ebalwatibong wika ay nagbibigay-daan sa may-akda upang ipahayag ang kanyang saloobin at pananaw, na nagpapayaman sa nilalaman ng teksto at nagpapalakas ng personal voice, na tumutugma sa obserbasyon hinggil sa wikang ebalwatibo sa huling bahagi ng pagsusuri.

Ang pagsusuri sa kayariang semantika ng talatang impormatibo ay may malaking ambag sa pagpapalawak ng

kakayahan sa akademikong pagsulat. Sa pamamagitan ng pagtukoy sa argumento ng pandiwa at paggamit ng mga ekspresyon gaya ng "sapagkat" at "kapag," natututo ang mga mag-aaral kung paano malinaw at maayos na maipaliwanag ang kanilang mga ideya at ebidensya. Ang paggamit naman ng leksikal na nominalisasyon, tulad ng "pag-research" at "takdang-aralin," ay nagbibigay ng mas pormal at propesyonal na tono sa teksto, na akma sa konteksto ng akademikong pagsulat. Bukod dito, nakakatulong ang pagsusuri sa semantiks upang mas maintindihan ang kahulugan ng mga salita, gaya ng "daan" at "benepisyo," na lalo pang nagpapalinaw at nagpapatingkad sa mensahe ng talata. Sa pamamagitan ng progresyong tematiko, nagiging maayos at tuloy-tuloy ang daloy ng ideya, habang ang paggamit ng wikang ebalwatibo, gaya ng "maling kasagutan" at "naging madali," ay nagpapakita ng kakayahang magbigay ng lohikal na pagsusuri at opinyon. Sa kabuuan, ipinapakita ng ganitong pagsusuri na ang kayariang semantika ay mahalaga hindi lamang sa pagiging malinaw at lohikal ng talata, kundi sa paglinang ng kritikal na pag-iisip, obhetibong pagpapahayag, at mas mataas na antas ng akademikong komunikasyon ng mga mag-aaral.

Sa pagsusuri ng kayariang semantika ng talatang impormatibo, makikita ang papel ng mga pang-ugnay sa pangangatuwiran sa pagbuo ng lohikal na argumento at malinaw na relasyon ng mga pahayag. Ayon kay Zhao at Jordens (2023), ang paggamit ng mga pag-uugnay tulad ng "dahil" at "kailan" ay nakakatulong sa pagkakaugnay ng kahulugan sa teksto o semantic coherence at pagpapalakas ng mga proposisyon sa akademikong sulatin, na tumutugma sa obserbasyon ng paggamit ng "sapagkat" at "kapag" sa nasuring talata. Bilang bahagi ng akademikong estilo ng pagsulat, ang nominalisasyon ay nagiging mahalagang stratehiya upang gawing abstrak at formal ang pagtalakay sa mga aksyon at proseso. Ipinaliwanag ni Cortes (2021) na ang ganitong leksikal na nominalisasyon ay nagdaragdag ng pormalidad at organisadong tono sa teksto, na angkop sa akademikong diskurso.

Sa pagbuo naman ng tuloy-tuloy na daloy ng ideya, ipinapakita nina Djonov at Zhao (2024) na ang pagkakaayos ng paksa at ideya sa teksto ay mahalaga sa pagkakaugnay-ugnay ng teksto dahil ito ay naglalatag ng maayos na landas ng ideya mula sa simula hanggang katapusan ng teksto. Bukod dito, tinatalakay nina White at Ranta (2023) ang paggamit ng mga salitang nagbibigay-hatol o pagpapahalaga upang ipahayag ang personal na posisyon o stance ng manunulat, na naglalahad ng opinyon at paghuhusga, isang dimensyon ng wikang ebalwatibo na nagpapayaman sa mensahe ng talata. Sa hulihan, ang mas masusing pag-unawa sa mga papel ng semantika at pagbuo ng leksikal na kahulugan ay nakatutulong sa pagpapalinaw ng nilalaman ng teksto. Ayon kay Pawłowska (2022), ang papel ng semantika ay nagbibigay-kontribusyon sa pagpapakahulugan ng mga konsepto, na lalong nagpapatibay sa kalinawan at kabuluhan ng isang akademikong pahayag.

***Materyal na Lilinang sa Antas ng Kaalaman sa Pag-unawang Morpoponemiko at Semantika* -** Binuo ang sanayang papel na MORSEMIK bilang kagamitang panturo na naglalayong palalimin ang pag-unawa ng mga mag-aaral sa dalawang mahahalagang larangan ng pag-aaral ng wika—ang morpoponemiko at semantika. Layunin ng materyal na ito na malinang ang kakayahan ng mga mag-aaral sa pagkilala sa mga pagbabagong nagaganap sa anyo ng mga salita at sa pag-unawa sa iba't ibang kahulugang maaaring ipahiwatig ng mga ito sa iba't ibang konteksto. Sa pamamagitan ng sistematikong presentasyon ng mga konsepto at gawain, nagsisilbing gabay ang sanayang papel sa paghubog ng kaalamang lingguwistiko ng mga mag-aaral.

Ang MORSEMIK: Sanayang Papel sa Pang-unawang Morpoponemiko at Semantika ay dinisenyo na may malinaw at lohikal na estruktura upang matiyak ang sunod-sunod at makabuluhang pagkatuto. Nagsisimula ito sa Paunang Salita, na naglalaman ng pambungad na pahayag ng may-akda hinggil sa layunin at kahalagahan ng sanayang papel. Sinusundan ito ng Pagkilala sa Awtor at Layunin, kung saan ipinapakita ang mga inaasahang matututuhan ng mga mag-aaral mula sa paggamit ng materyal. Kasunod nito ang Panimulang Pagtataya, na nagsisilbing instrumento upang matukoy ang paunang antas ng kaalaman ng mga mag-aaral hinggil sa mga paksang tatalakayin.

Sa bahagi ng Panimula, ipinapakilala ang pangkalahatang daloy ng mga aralin at gawain na nakapaloob sa sanayang papel. Ang Gawain 1: Palabuan ng Salita ay nagsisilbing panimulang aktibidad na naglalayong pasiglahin ang interes ng mga mag-aaral at palawakin ang kanilang pag-unawa sa pagbuo ng mga salita mula sa

kanilang batayang anyo. Pagkatapos nito ay inilalahad ang talakayan hinggil sa Morpoponemiko, kung saan ipinaliliwanag ang konsepto ng morpema at ang iba't ibang uri ng pagbabagong morpoponemiko. Kabilang dito ang asimilasyon, pagpapalit at pagkakaltas ng ponema, metatesis, paglilipat-diin, pagsusudlong o pagdaragdag, at pungos. Ang bawat konsepto ay sinusuportahan ng mga halimbawa upang higit na mapalinaw ang pag-unawa ng mga mag-aaral.

Upang maisabuhay ang mga natutunang konsepto, isinama sa sanayang papel ang iba't ibang gawaing pang-aplikasyon tulad ng Gawain 2: Pagkilala sa Morpoponemiko, Gawain 3: Tuklasin ang Morpoponemikong Pagbabago, at Gawain 4: Pagbasa at Pag-unawa sa Tula. Sa pamamagitan ng mga gawaing ito, nagkakaroon ng pagkakataon ang mga mag-aaral na maisagawa ang pagsusuri at pagkilala sa mga pagbabagong morpoponemiko sa iba't ibang halimbawa ng wika. Kasunod nito ay ang talakayan tungkol sa Semantika, na tumutukoy sa pag-aaral ng kahulugan ng mga salita. Ipinapakilala rin sa bahaging ito ang dalawang mahalagang dimensyon ng semantika—ang denotasyon at konotasyon—upang matulungan ang mga mag-aaral na maunawaan ang literal at matalinhagang kahulugan ng mga salita. Upang higit pang mapalalim ang pag-unawa sa konseptong ito, isinama ang mga gawain tulad ng Gawain 5: Pagsusuri ng Semantika, Gawain 6: Pagkilala sa Kahulugan ng mga Salita sa Epiko, at Gawain 7: Semantika sa Karunungang Bayan. Sa mga gawaing ito, natututuhan ng mga mag-aaral na tukuyin at ipaliwanag ang kahulugan ng mga salita sa iba't ibang konteksto. Samantala, sa Gawain 8: Pagtukoy sa Morpoponemikong Proseso at Kahulugan, pinagsasama ang kaalaman sa morpoponemiko at semantika sa isang integratibong pagsasanay.

Ang Panghuling Pagtataya ay nagsisilbing sukatan ng kabuuang natutuhan ng mga mag-aaral mula sa mga aralin at gawain, samantalang ang Talasanggunian ay naglalaman ng mga ginamit na sanggunian na nagpapatibay sa kredibilidad ng nilalaman ng sanayang papel. Sa kabuuan, ang MORSEMIK ay maingat na inorganisa mula sa paunang pagtataya, talakayan ng mga konsepto, aplikasyon ng kaalaman, hanggang sa pagtataya upang matiyak ang progresibo at makabuluhang pagkatuto sa larangan ng morpoponemiko at semantika. Sinusuportahan ng mga pag-aaral ang ganitong uri ng estruktura sa pagbuo ng kagamitang pampagkatuto. Ayon kina Del Mundo at Balakas (2021), ang progressive module structure mula paunang pagtataya hanggang panghuling pagtataya ay nakatutulong sa paglinang ng kakayahan ng mag-aaral sa pag-unawa sa wika. Ipinakita rin nina Carlisle at Beers (2023) na ang morpolohikal na kamalayan ay may mahalagang papel sa pagpapalawak ng bokabularyo at pag-unlad ng literacy. Samantala, ipinahayag nina Schmitt, Zhang, at Grabe (2022) na ang sistematikong pagtuturo ng kahulugan ng salita ay nagpapahusay sa pag-unawa at akademikong pagkatuto ng mga mag-aaral. Binigyang-diin din nina Williams at Marshall (2024) ang kahalagahan ng lohikal na daloy ng ideya sa mga kagamitang pampagkatuto, habang ipinakita nina Adamson at Walker (2023) na ang paggamit ng ebalwatibong wika ay nakatutulong sa paglinang ng kritikal na pag-iisip at akademikong boses ng mga mag-aaral.

Kabisaan ng MORSEMIK sa Paglinang ng Kaalamang Morpoponemiko at Semantika - Ang bahaging ito ay naglalaman ng buod at masusing talakayan ng mga resulta mula sa isinagawang thematic analysis ng mga sagot ng mga kalahok hinggil sa paggamit ng sanayang aklat na MORSEMIK. Tinalakay sa bahaging ito ang apat na mahahalagang aspeto ng materyal: nilalaman, pormat, presentasyon at kaayusan, at kawastuhan at napapanahong impormasyon. Inilahad din ang mga komento at suhestiyon ng mga kalahok kaugnay sa posibleng pagpapabuti ng sanayang aklat. Sa pamamagitan ng pagsusuri sa mga sagot ng mga kalahok, natukoy ang mga pangunahing tema na nagpapakita ng kabisaan ng MORSEMIK bilang kagamitang panturo sa paglinang ng kaalamang morpoponemiko at semantika ng mga mag-aaral. Ang mga temang ito ay nagsisilbing batayan upang maipakita kung paano nakatulong ang sanayang aklat sa pagpapalalim ng pag-unawa ng mga mag-aaral sa wika, gayundin sa pagpapabuti ng kanilang kakayahan sa pagproseso ng mga salita at kahulugan.

Nilalaman. Ang bahaging ito ay naglalaman ng pagpapakahulugan sa mga sagot ng mga kalahok tungkol sa nilalaman ng sanayang papel. Mula sa pagsusuri ng kanilang mga tugon, lumitaw ang ilang mahahalagang tema tulad ng mas malalim na pag-unawa sa mga leksiyon at salita, pagkatuto ng kasanayan sa pagproseso ng wika, paggamit ng larawan at gawain bilang pantulong sa pagkatuto, at pagiging madali ng materyal na gamitin at unawain.

Malalim na Pag-unawa sa mga Leksiyon at Salita. Ang temang ito ay tumutukoy sa naging epekto ng paggamit ng sanayang aklat sa pagkatuto ng mga kalahok. Batay sa kanilang mga sagot, lumabas na nakatulong nang malaki ang MORSEMIK upang mas maunawaan nila ang mga leksiyon at kahulugan ng mga salita na tinalakay sa bawat aralin. Ayon sa mga kalahok, naging mas malinaw sa kanila ang mga konsepto na may kaugnayan sa kahulugan ng mga salita at sa iba't ibang aspekto ng wika. Dahil dito, naging mas madali para sa kanila ang pag-intindi at pagproseso ng mga bagong impormasyon. Ang ganitong karanasan ay nagpapakita na ang maayos na pagkakabuo ng nilalaman ng isang sanayang aklat ay may mahalagang papel sa pagpapalalim ng pagkatuto ng mga mag-aaral. Ayon kay Kalahok 10, "Nakatulong ng malaki ang mga aralin sa aklat para mas maintindihan pa ang mga ibig sabihin ng mga salita." Dagdag pa ni Kalahok 13,"Natulungan ako nito upang maintindihan ko ang iba’t ibang salita." Pinagtibay naman ito ni Kalahok 21 sa pagsasabing,"Naging malinaw ang bawat aralin."

Ipinapakita ng mga pahayag na ito na ang mga aralin sa sanayang aklat ay nakatulong upang mas maunawaan ng mga mag-aaral ang mga salita at konseptong kanilang pinag-aaralan. Ang malinaw na presentasyon ng mga aralin ay nagiging daan upang mapalalim ang kanilang bokabularyo at kakayahang magbigay-kahulugan sa mga salita. Sa kabuoan, ipinapakita ng resulta ng pag-aaral na mahalaga ang pagkakaroon ng epektibong kagamitang panturo tulad ng sanayang aklat upang mapalalim ang pag-unawa ng mga mag-aaral sa mga leksiyon. Ang mas malinaw na pag-unawa sa mga salita at aralin ay nagreresulta sa mas mataas na antas ng kaalaman at kakayahan ng mga mag-aaral. Maaari rin itong magdulot ng mas aktibong partisipasyon sa klase, mas mataas na kumpiyansa sa sarili, at mas malalim na pagkatuto.

Sinusuportahan ito ng pag-aaral nina Bellido at Rico (2021) na natuklasan na ang paggamit ng mga karagdagang kagamitang panturo ay may makabuluhang epekto sa pagpapalawak ng bokabularyo ng mga mag-aaral. Ipinakita sa kanilang resulta na tumaas ang antas ng bokabularyo ng mga mag-aaral matapos gamitin ang mga materyales na nakatuon sa pag-unawa sa kahulugan ng mga salita at sa kanilang konteksto. Samantala, ipinakita naman sa pananaliksik nina Zhu, Zhang, at Irwin (2024) na ang paggamit ng iba’t ibang kagamitang pampagkatuto ay nakatutulong upang mapabuti ang bokabularyo at pag-unawa sa binabasa ng mga mag-aaral.

Pagkatuto ng Kasanayan sa Pagproseso ng Wika. Ang nilalaman ng sanayang papel ay nakatuon din sa paglinang ng kasanayan ng mga mag-aaral sa pagproseso ng wika, partikular sa aspeto ng pagbabawas at pagdaragdag ng mga salita. Ang ganitong kasanayan ay mahalaga sa pag-unawa sa estruktura ng wika at sa tamang paggamit ng mga salita sa iba't ibang konteksto. Batay sa naging tugon ng mga kalahok, lumalabas na mabisang naiparating ng sanayang papel ang mga konsepto at estratehiya kaugnay sa paksang ito. Inilahad ng mga kalahok na natutuhan nilang baguhin, bawasan, o dagdagan ang mga salita upang maging mas malinaw, tiyak, at angkop ang mensaheng nais iparating. Halimbawa, ipinahayag ni Kalahok 8 na, “Alam ko na kung paano bawasan ang mga salita o baguhin.” Sinang-ayunan naman ito ng mga pahayag nina Kalahok 18, 19, at 24 na nagsabing natutunan nilang magdagdag at magbawas ng mga salita sa pamamagitan ng mga gawain sa sanayang aklat. Ipinapakita ng mga kasagutang ito na naging epektibo ang MORSEMIK sa paghubog ng kasanayan ng mga mag-aaral sa pagproseso ng wika. Sa pamamagitan ng mga gawain at pagsasanay, nagkaroon sila ng pagkakataon na maisabuhay ang kanilang natutunan at magamit ito sa iba't ibang sitwasyon. Sa kabuoan, ipinapakita ng analisis na ang temang “Pagkatuto ng Kasanayan sa Pagproseso ng Wika” ay matagumpay na naipaloob sa sanayang papel. Ang mga mag-aaral ay nagkaroon ng praktikal na kaalaman at kasanayan na maaaring gamitin sa akademiko at personal na komunikasyon. Ayon kina Richards (2015) at Nation (2022), mahalaga ang aktibong pagsasanay sa paggamit at pagproseso ng mga salita upang maging malinaw at epektibo ang komunikasyon. Ipinapakita rin ng pag-aaral nina Zhu, Zhang, at Irwin (2024) na ang mga gawaing nakatuon sa pagbabawas at pagdaragdag ng salita ay nakatutulong upang mapaunlad ang bokabularyo at pag-unawa ng mga mag-aaral.

Paggamit ng Larawan at Gawain bilang Pantulong sa Pagkatuto. Isa pang mahalagang temang lumitaw sa pagsusuri ay ang paggamit ng mga larawan at gawain bilang pantulong sa pagkatuto. Batay sa karanasan ng mga kalahok, ang integrasyon ng mga visual na elemento sa sanayang aklat ay nakatulong upang gawing mas malinaw at mas madaling maunawaan ang mga konseptong tinatalakay. Ayon sa mga kalahok, ang mga larawan at simbolo

ay nagsilbing konkretong representasyon ng mga ideya. Dahil dito, nagiging mas madali para sa kanila ang pagsasagawa ng mga gawain at pag-unawa sa nilalaman ng aralin. Binanggit ni Kalahok 7 na, "Nakatulong ang mga aralin para maisagawa ang mga gawain." Sinabi naman ni Kalahok 4 na, "Nalaman ko ang mga kahulugan ng mga larawan na ipinapakita sa MORSEMIK." Dagdag pa ni Kalahok 6, "Natutunan kong maunawaan kung ano ang mayroon sa MORSEMIK." Batay sa mga pahayag na ito, malinaw na ang paggamit ng mga larawan at simbolo ay may positibong epekto sa proseso ng pagkatuto ng mga mag-aaral. Una, nakatutulong ang mga ito upang gawing mas konkretong karanasan ang pagkatuto. Ikalawa, nalilinang ang kasanayan sa pagbibigay-kahulugan at kritikal na pag-iisip ng mga mag-aaral. Ikatlo, natutugunan nito ang iba't ibang estilo ng pagkatuto, lalo na sa mga visual learners. Ayon kay Mayer (2021), nakatutulong ang mga biswal na tulong upang mas maunawaan ng mga mag-aaral ang mga konsepto sa pamamagitan ng kombinasyon ng teksto at larawan. Binibigyang-diin din nina Clark at Lyons (2010) na ang maayos na disenyo ng grapiko sa mga aralin ay nagpapadali sa pagkatuto at nagbibigay ng malinaw na representasyon ng mgaideya. Ipinapakita rin ng pananaliksik nina Zhu, Zhang, at Irwin (2024) na ang mga biswal na tulong at interaktibong gawain ay nakatutulong sa pagpapalawak ng pag-unawa at bokabularyo ng mga mag-aaral.

Pagiging Madali ng Materyal na Gamitin at Unawain. Ayon sa pananaw ng mga kalahok, ang MORSEMIK ay isang sanayang aklat na madaling gamitin at unawain. Ipinahayag nila na ang malinaw na mga panuto, simpleng mga salita, at paggamit ng mga larawan ay nakatutulong upang maging mas accessible ang materyal para sa mga mag-aaral. Binanggit ni Kalahok 5 na, "Nakakatulong ang MORSEMIK sa mga hindi marunong magbasa at marami itong matutulungan." Samantala, sinabi ni Kalahok 23 na, "Madaling unawain ang mga salitang ibinibigay." Dagdag pa ni Kalahok 25, "Madali itong unawain at napapalalim ang aking kaalaman." Ipinapakita ng mga pahayag na ito na ang sanayang aklat ay hindi lamang madaling gamitin kundi epektibo rin sa pagpapalawak ng kaalaman ng mga mag-aaral. Ang pagiging malinaw at simple ng nilalaman ay nagbibigay-daan upang mas maunawaan ng mga mag-aaral ang mga aralin kahit sila ay nagsisimula pa lamang sa pagbabasa. Ayon sa pag-aaral ni Marino (2004), ang paggamit ng mga materyal sa pagtuturo ay nagpapadali at nagpapalalim ng proseso ng pagkatuto sa pangmatagalang panahon. Dagdag pa ni Palines (2016), napakahalaga sa isang kagamitang panturo ang pagiging malinaw, maayos, at madaling maunawaan ng bawat salita na nakapaloob dito dahil ito ang nagtatakda ng bilis ng pag-unawa ng mga mag-aaral.

Pormat. Ang bahaging ito ay naglalahad ng resulta ng thematic analysis tungkol sa pormat ng sanayang papel. Lumitaw sa pagsusuri na ang pormat ng MORSEMIK ay malinaw, organisado, at madaling basahin, na nakatulong upang maging mas epektibo ang paggamit nito bilang kagamitang panturo.

Malinaw at Madaling Basahin. Lumabas sa pagsusuri na malinaw at madaling basahin ang mga letra at salita sa sanayang aklat. Pinuri ng mga kalahok ang maayos na pagkakalimbag ng mga letra, sapat na laki ng font, at organisadong pagkakaayos ng teksto. Ayon kay Kalahok 20, “Opo, kasi ang mga letra ay madaling unawain.” Ipinunto naman ni Kalahok 21 na, “Oo, dahil maayos at madali itong maitindihan dahil malinaw at sunod-sunod ang teksto ma’am.” Binanggit din nina Kalahok 22 at 23 na malinaw at walang kalituhan ang pagkakatype ng mga salita. Dagdag pa ni Kalahok 24, “Oo, dahil malinaw at madaling basahin ang mga letra at salita.” Ipinapakita ng mga pahayag na ang malinaw na pormat ng sanayang aklat ay may mahalagang papel sa pagpapadali ng pagkatuto ng mga mag-aaral. Ang pagiging malinaw ng mga letra at organisasyon ng teksto ay nakatutulong upang maiwasan ang kalituhan at mapabuti ang karanasan sa pagbabasa. Ayon kay Bansiong (2019), mas tumataas ang antas ng pagkatuto at pag-unawa ng mag-aaral kapag malinaw at maayos ang pagkakapresenta ng teksto at kapag ang mga letra ay may tamang laki at spacing. Dagdag pa ni Jandhyala (2021), mas nakakaakit sa mga mag-aaral ang mga biswal na presentasyon kumpara sa simpleng teksto lamang.

Presentasyon at Kaayusan. Ipinakita rin sa resulta ng pagsusuri na ang presentasyon at kaayusan ng sanayang papel ay maayos at organisado. Ang malinaw na pagkakasunod-sunod ng mga gawain at panuto ay nakatulong upang maging mas madali para sa mga mag-aaral na sundan ang bawat bahagi ng aralin.

Maayos at Organisadong Estruktura ng mga Gawain. Ayon sa mga kalahok, madaling sundan ang

pagkakasunod-sunod ng mga gawain sa sanayang aklat. Ayon kay Kalahok 1, "Oo, madaling sundan at maunawaan ang pagkakasunod-sunod ng gawain." Sinang-ayunan ito ni Kalahok 3 na nagsabing, "Oo, madaling sundan at maunawaan ang pagkakasunod-sunod ng mga gawain." Dagdag pa ni Kalahok 19, "Oo, madaling sundan ang pagkakasunod-sunod ng mga gawain dahil maayos ang pagkakaayos ng mga ito mula sa madali hanggang sa mahirap." Ipinapakita ng mga pahayag na ang progresibong pagkakaayos ng mga gawain ay nakatutulong upang unti-unting mahubog ang kakayahan ng mga mag-aaral. Ang ganitong estruktura ay mahalaga upang maging sistematiko at epektibo ang proseso ng pagkatuto. Ayon kay Bilash (2009), ang maayos na pagkakasunod-sunod ng mga aralin ay nakakatulong upang maging mas mabilis at organisado ang proseso ng pagkatuto ng mga mag-aaral.

Kawastuhan at Napapanahon ang mga Impormasyon. Ang bahaging ito ay tumatalakay sa kawastuhan at pagiging napapanahon ng mga impormasyon na nakapaloob sa sanayang papel.

Walang Nakitang Kamalian sa Sanayang Papel. Ayon sa mga kalahok, wala silang napansing kamalian sa nilalaman ng MORSEMIK. Ayon kay Kalahok 1, "Wala akong nakita na mali sa MORSEMIK." Sinang-ayunan ito ni Kalahok 8 na nagsabing, "Sa palagay ko po ay wala." Ganito rin ang pahayag ni Kalahok 19 na nagsabing, "Wala akong nakitang mali o lumang impormasyon." Ipinapakita ng mga pahayag na ito na ang sanayang aklat ay maayos na nasuri at wasto ang mga impormasyong nakapaloob dito. Ayon kay Chinwendu (2014), ang pagkakaroon ng mali sa mga materyales sa pagtuturo ay maaaring magdulot ng maling pagkatuto sa mga mag-aaral kung hindi ito agad naitama. Dagdag pa nina Fauth et al. (2019), ang hindi pagkakatugma ng materyales sa proseso ng edukasyon ay maaaring magdulot ng mahinang pagganap sa paaralan.

Komento at Suhestiyon. Sa bahaging ito ay tinalakay ang mga komento at suhestiyon ng mga kalahok tungkol sa sanayang aklat.

Kontento sa Kasalukuyang Nilalaman. Batay sa sagot ng karamihan sa mga kalahok, kontento na sila sa kasalukuyang anyo at nilalaman ng MORSEMIK. Ayon kay Kalahok 1, "Wala akong nais idagdag sa MORSEMIK." Sinabi rin ni Kalahok 8, "Wala akong babaguhin dito." Dagdag pa ni Kalahok 10, "Para sa akin, wala na akong maidadagdag kasi marami na kaming natutunan na mas nagpalawak sa aming kaisipian sa MORSEMIK." Ipinapakita ng mga sagot na ito na ang sanayang aklat ay epektibo at nakakatugon sa pangangailangan ng mga mag-aaral sa pagkatuto. Ayon kina Hattie at Timperley (2007), mahalaga ang pagkuha ng feedback mula sa mga mag-aaral upang masigurong nananatiling epektibo at angkop ang mga kagamitang pampagkatuto.

4. Kongklusyon at Rekomendasyon

Batay sa isinagawang pagsusuri ng mga kaugnay na literatura, teorya, at datos ng pag-aaral, malinaw na ang paglinang sa kayariang morpoponemiko at semantika ay mahalagang pundasyon sa paghubog ng kasanayang lingguwistiko at kakayahang komunikatibo ng mga mag-aaral. Natuklasan na ang pag-unawa sa estruktura ng salita, tamang paggamit ng panlapi, aspekto at pokus ng pandiwa, at wastong pagbibigay-kahulugan sa mga salita at pahayag ay may malaking impluwensya sa kakayahan ng mga mag-aaral na makabuo ng malinaw, organisado, at makabuluhang talata. Sa pagsusuri ng mga naisulat na talatang pasalaysay at impormatibo, lumabas na bagama’t may kakayahan ang mga mag-aaral na gumamit ng ilang anyo ng morpoponemiko tulad ng unlapi, gitlapi, at hulapi, gayundin ng ilang aspekto ng pandiwa, nananatiling limitado ang kanilang paggamit sa ibang anyong gramatikal gaya ng laguhan, balintiyak na aspekto ng pandiwa, at ilang uri ng pokus ng pandiwa. Ipinahihiwatig nito na may mga bahagi pa ng estruktura ng wika na hindi pa ganap na nalilinang sa kanilang kakayahan sa pagsulat.

Sa larangan naman ng semantika, bagama’t nakagagamit ang mga mag-aaral ng ilang pang-ugnay, leksikal na nominalisasyon, at mga salitang nagpapahayag ng kahulugan, nananatiling hamon sa kanila ang mas malalim na pag-unawa sa argumentasyon ng pandiwa, progresyong tematiko, at iba pang elementong semantiko na mahalaga upang maging mas sistematiko at makabuluhan ang pagpapahayag ng ideya. Ipinapakita ng mga natuklasang ito na mahalaga ang higit pang paglinang sa mga aspektong lingguwistiko ng wika upang mapahusay ang kakayahan

ng mga mag-aaral sa malinaw at lohikal na pagpapahayag. Dahil dito, napatunayang mahalaga ang pagbuo ng isang instruksiyonal na materyal tulad ng **MORSEMIK: Sanayang Papel sa Paglinang sa Pag-unawang Morpoponemiko at Semantika**, na naglalayong tugunan ang mga natukoy na pangangailangan ng mga mag-aaral. Ang materyal na ito ay nagsisilbing pedagogikal na interbensyon na makatutulong upang mapalalim ang kanilang pag-unawa sa gramatikal na estruktura at kahulugan ng wika. Kaugnay nito, ang paggamit ng MORSEMIK ay umaayon sa layunin ng **Matatag Kurikulum**, na naglalayong palakasin ang literasi at kakayahang pangwika ng mga mag-aaral bilang mahalagang saligan ng pagkatuto.

Batay sa resulta ng pag-aaral, lumabas din na ang MORSEMIK ay isang mabisang kagamitang panturo sa paglinang ng kaalamang morpoponemiko at semantika. Nakita na ito ay madaling gamitin, malinaw ang pormat, at angkop sa antas at pangangailangan ng mga mag-aaral. Karamihan sa mga kalahok ay nagpahayag ng kasiyahan sa materyal, bagama't may ilang nagmungkahi na madagdagan pa ito ng mga gawain at larawan upang lalo pang mapayaman ang karanasan sa pagkatuto. Sa kabuuan, inirerekomenda ang patuloy na paggamit at pagpapayaman ng MORSEMIK bilang modelo sa pagbuo ng mga kagamitang pampagtuturo sa larangan ng wika. Ipinapakita ng pag-aaral na ang sistematikong paglinang sa morpoponemiko at semantika ay may mahalagang papel sa pagpapabuti ng kakayahang komunikatibo ng mga mag-aaral. Sa pamamagitan ng angkop na materyal at estratehiya sa pagtuturo, maaaring mapalakas ang kanilang kakayahang magpahayag ng ideya nang malinaw, lohikal, at makabuluhan—mga kasanayang mahalaga sa kanilang akademikong pag-unlad at aktibong pakikilahok sa lipunan.

Kaugnay nito, iminumungkahi na bigyang-diin ng mga guro ng Filipino ang integrasyon ng morpoponemiko at semantika sa aktwal na pagsulat at pagbasa ng mga teksto sa pamamagitan ng mga gawaing analitikal at diskursibo. Para sa mga mag-aaral, mahalagang patuloy nilang paunlarin ang kanilang kasanayan sa paggamit ng panlapi, pokus at aspekto ng pandiwa, at wastong pagpili ng mga salita upang maging mas malinaw at organisado ang kanilang pagpapahayag. Para naman sa mga administrador ng paaralan, nararapat na suportahan ang paggamit ng mga instruksiyonal na materyal tulad ng MORSEMIK bilang karagdagang kagamitang panturo. Inirerekomenda rin sa Kagawaran ng Edukasyon ang paglinang ng mas maraming kontekstuwalisadong materyal na nakatuon sa morpoponemiko at semantika. Sa mga susunod na mananaliksik, hinihikayat ang pagsasagawa ng mas malawak na pag-aaral upang higit pang mapagtibay ang epekto ng mga aspektong lingguwistiko sa pag-unlad ng kasanayang pangwika ng mga mag-aaral. Sa pamamagitan ng patuloy na paglinang sa mga aspektong lingguwistiko ng wikang Filipino, inaasahang higit na mapauunlad ang kakayahan ng mga mag-aaral sa epektibong komunikasyon at kritikal na pag-iisip mga kasanayang mahalaga hindi lamang sa pagkatuto kundi maging sa pagpapaunlad ng wikang Filipino bilang daluyan ng kaalaman at kultura.

5. Talasanggunian

Abu-Snoubar, T. K. (2017). An evaluation of EFL students' attitudes toward English language learning in terms of several variables. *International Journal of English Language Teaching, 5*(6), 18–34.

Adamson, H., & Walker, J. (2023). Authorial stance and evaluative language in student writing: Implications for teaching academic voice. Assessing Writing, 52, 100654. https://doi.org/10.1016/j.asw.2023.100654

Agha, A. (2022). Sentiment expressions and evaluation in discourse. Journal of Pragmatics, 196, 104–123. https://doi.org/10.1016/j.pragma.2022.104123

Almario, V. S. (2010). *Wikang pambansa at iba pang sanaysay*. University of the Philippines Press.

Almario, V. S. (2015). Manwal sa Masinop na Pagsulat. Komisyon sa Wikang Filipino.

Bansiong, A. J. (2019). Readability, content, and mechanical feature analysis of selected commercial science textbooks intended for third grade filipino learners. *Cogent Education*, *6*(1), 1706395.

Bayawa, H., Tubigon, A., Pahulaya, V. L., & Salem, F. R. (2025). MATATAG kurikulum: Pananaw ng mga guro sa pagbabago ng kurikulum. *American Journal of Humanities and Social Sciences Research, 9*(3), 196–207.

Behhay, N.N., Aniceto, F.M., Immangdul, H.N., & Longgat, C.G. (2024). Kakayahang Panggramatika sa Filipino ng mga Mag-aaral sa Pagsulat ng Sanaysay: Tungo sa Pagbuo ng Sanayang Aklat. International

Journal of Advanced Multidisciplinary Studies, 4(10), 98-107. https://www.ijams-bbp.net/wp-content/uploads/2025/01/10-IJAMS-OCTOBER-2024-98.pdf.

Bernales, R., Atienza, G., & Sison, J. (2018). Akademikong Filipino sa Piling Larang. Rex Book Store.

Bellido, W. A. & Rico, F. M. (2021). Instructional Material Development for Vocabulary Enhancement of Grade 9 Students of Botolan National High School. *International Journal of Multidisciplinary: Applied Business and Education Research, 2*(12).

Bilash, O. (2009). Improve your classroom practice through action research-Become a researcher of your own instruction. *Ihla Newsletter*, *6*(3), 8-22.

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. Qualitative Research in Psychology, 3(2), 77–101. https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa

Candel-Mora, M. Á. (2015). Benchmarking intercultural communication competence assessment tools for ESP teaching. Estudios de Lingüística Inglesa Aplicada, 15, 93–107. https://doi.org/10.12795/elia.2015.i15.05

Castro, C. D. (2004). Cohesion and the social construction of meaning in the essays of Filipino college students writing in L2 English. Asia Pacific Education Review, 5(2), 215–225.

Catacataca, P., & Espiritu, L. (2019). Estruktura ng Wikang Filipino. Rex Book Store.

Carling, G. G., Cronhamn, S., & Lundgren, O. (2023). The evolution of lexical semantics dynamics, directionality, and drift. Frontiers in Communication, 8. https://doi.org/10.3389/fcomm.2023.1126249

Carlisle, J. F., & Beers, A. (2023). Morphological awareness and its role in literacy development: Evidence and implications for language education. Reading Research Quarterly, 58(1), 85–101. https://doi.org/10.1002/rrq.450

Cullinane, M. (2023). Filipino: An Essential Grammar. Routledge.

Chinwendu, A. U. (2014). Architecture+ Fashion: A study of the connection between both worlds. Notthingham Trent University, No*tthingham*.

Clark, R. C., & Lyons, C. (2010). *Graphics for learning: Proven guidelines for planning, designing, and evaluating visuals in training materials*. John Wiley & Sons

Cruz-Cebrero, J. A. Betad Pedlegamit: Isang Pag-aaral sa mga Varyasyon ng Wikang Subanen.

Cortes, V. (2021). Lexical nominalization in applied linguistics research articles: A cross-disciplinary investigation. Journal of English for Academic Purposes, 52, 100–115. https://doi.org/10.1016/j.jeap.2021.100995

Department of Education. (2009). *LRMDS guidelines*. https://lrmds.deped.gov.ph/docs/LRMDSGuidelines.pdf

Department of Education. (2016). *K to 12 gabay pangkurikulum: Filipino (Baitang 1–10)*. https://www.deped.gov.ph/wp-content/uploads/2019/01/Filipino-CG.pdf

Department of Education. (2020). *DepEd Order No. 018, s. 2020: Policy guidelines for the provision of learning resources in the implementation of the basic education learning continuity plan*. https://www.deped.gov.ph/wp-content/uploads/2020/08/DO_s2020_018

Department of Education. (2024). *DepEd Order No. 10, s. 2024: Policy guidelines on the implementation of the MATATAG curriculum*. https://www.deped.gov.ph/wp-content/uploads/DO_s2024_010.pdf

Department of Education. (2025). *MATATAG kurikulum: Filipino baitang 4 at baitang 7*.

Del Mundo, R. G., & Balakas, E. J. (2021). Designing effective language learning modules: Insights into contextualized grammar instruction in Philippine schools. Journal of Language Teaching and Learning, 14(2), 85–100. https://doi.org/10.1007/s40841-021-00233-x

Dipolog, S. B., & Edillon, A. L. (2022). Kasanayang pangkomunikatibo: Isang estruktural na pantayang pagdulog. *International Journal of Research Studies in Education, 11*(7), 73–123. https://doi.org/10.5861/ijrse.2022.315

Djonov, E., & Zhao, S. (2024). Theme progression and textual coherence in multimodal academic texts. Text & Talk, 44(2), 305–330. https://doi.org/10.1515/text-2023-2047

Fang, F. G. (2017). World Englishes or English as a lingua franca: Where does English in China stand? *English Today, 33*(1), 19–24.

Fauth, B., Decristan, J., Decker, A. T., Büttner, G., Hardy, I., Klieme, E., & Kunter, M. (2019). The effects of

teacher competence on student outcomes in elementary science education: The mediating role of teaching quality. *Teaching and teacher education*, *86*, 102882.

Garcia, R., & Kidd, E. (2020). The Acquisition of the Tagalog Symmetrical Voice System: Evidence from Structural Priming. Language Learning and Development, 16(4), 399–425. https://doi.org/10.1080/15475441.2020.1814780

Gómez-Martínez, R. (2026). Adjectives, evaluation, and authorial stance in academic discourse: A functional and corpus-informed linguistic analysis. International Journal of Language, Literature and Culture, 6(1), 1–6. https://doi.org/10.55640/ijllc.v6i1.9594

Gonzalez, A. (2018). **Language Planning and Multilingualism in the Philippines**. De La Salle University Press.

Halliday, M. A. K., & Hasan, R. (1976). Cohesion in English. Routledge.

Halamish, V., Nachman, H., & Katzir, T. (2018). The effect of font size on children's memory and metamemory. *Frontiers in Psychology*, *9*, 383036.

Hattie, J., & Timperley, H. (2007). The power of feedback. *Review of educational research*, *77*(1), 81-112.

Herrera, N. J. N. (2025). Challenges and opportunities in implementing the MATATAG curriculum: A scoping review. *International Journal of Multidisciplinary: Applied Business and Education Research, 6*(2), 943–952. https://doi.org/10.11594/ijmaber.06.02.35

Hong, Y., & Wang, C. (2022). A study of nominalization in the abstracts of linguistic academic papers. English Language and Literature Studies, 12(4), 11–25. https://doi.org/10.5539/ells.v12n4p11

Ibay, R. M. A. (2020). *Kakayahan ng mga guro sa Filipino: Susi sa pagpapayaman ng kaalaman sa gramatika ng mga mag-aaral*. Bulacan State University.

Iyang, W. S. (2025). Kahalagahan ng wikang Filipino sa pagtuturo ng mga guro ng Mindanao State University-Sulu ng batayang kaalaman. Journal of Education and Academic Settings, 2(1). https://doi.org/10.62596/nva2nk15

Ituralde, R. J. (2025). Repetition and collocation as cohesive strategies: A study of lexical cohesion in student essays. Journal of Education and Language Studies, 2(1), 27–57.

Jackendoff, R. (2022). Lexical semantics (in Oxford Handbook of the Mental Lexicon). Oxford University Press.

Jandhyala, R. (2021). Design, validation and implementation of the post-acute (long) COVID-19 quality of life (PAC-19QoL) instrument. *Health and quality of life outcomes*, *19*(1), 1-11.

Joaquin, J. J. B. (2014). Filipino conjunctions as logical connectives: A preliminary study of the Filipino language using model-theoretic semantics. Malay, Journal of Language and Linguistics, 27(1), 1–22. https://ejournals.ph/article.php?id=8063

Kim, I. (2025). Evaluative stance in L1 and L2 argumentative essays: A corpus-based comparison. Forum for Linguistic Studies, 7(4), 1–15. https://doi.org/10.30564/fls.v7i4.9029

Khamkhien, A. (2014). Linguistic features of evaluative stance: findings from research article discussions. Indonesian Journal of Applied Linguistics, 4(1), 1–15. https://doi.org/10.17509/ijal.v4i1.600

Klimova, B. F. (2014). Constraints and difficulties in the process of writing acquisition. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 122*, 433–437.

Manarpiis, N. B. (2017). Cohesive devices used in English and Pilipino expository essays by young adult Filipinos. International Journal of Advanced Research, 5(7), 234–245. https://doi.org/10.21474/IJAR01/4711

Manalili, M.P. (2024). Implementasyon ng MATATAG Kurikulum. https://www.pressreader.com/philippines/sunstar-pampanga/20240730/281621015599595?srsltid=AfmBOopu65bdgOHU48_IagLu9C2Y-I1CxuJB0rE7DDg7Nb1-FTc0YuTL.

Martelino, J.I. (2016). A Study of Affixes and Morphophonemic Changes in Nouns Maranao. Manila: Philippine Normal University.

Mayer, R. E. (2021). Multimedia learning (the 3rd edition). *Cambridge University*.

Marino, W. P. (2005). *Development, validation, and effectiveness of plane trigonometry work text for the first-year college students* (Master's thesis, University of Rizal System–Antipolo).

Mejares, J.L. & Amoguis, M.V. (2025). Pagpapahusay ng Kasanayan sa Pagpapakahulugan ng mga Salita sa Wikang Filipino gamit ang Grapteks (Tekstong Grapiko) para sa mga Mag-aaral sa Ika-8 Baitang ng Asuncion National High School. EPRA International Journal of Multidisciplinary Research, 11(6), 1722-1734. DOI: 10.36713/epra2013

Nagaya, N. (2009). The middle voice in Tagalog [Journal article]. Tagalog Linguistic Studies. https://zenodo.org/record/5527386

Nagaya, N. (2006). Preferred referential expressions in Tagalog. Tokyo University Linguistic Papers, 25, 83–106.

Nation, I. S. (2022). *Learning vocabulary in another language*. Cambridge university press.

Niñal, N. I., & Palma, R. C. (2024). Lexicographical study on the verbal aspect of the Matigsalug language. Journal of Natural Language and Linguistics, 2(1), 18–27. https://doi.org/10.54536/jnll.v2i1.3270

Oliverio, D.D. (2025). Ang mga Pagbabagong Morpoponemiko. https://www.slideshare.net/slideshow/ang-pagbabagong-morpoponemikopdf/254428043.

Oreiro, A. (2016). A Study of Affixes and Morphophonemic Changes in Itawit Noun and Adjectives. Masteral Thesis, Philippine Normal University, Manila, Philippines.

Lavadia, M. B., & Malenab-Temporal, C. (2025). Linguistic cementing: A discourse analysis of opinion articles of Philippine's "big 3" dailies. Philippine Journal of Linguistic Studies, 12(1), 1–20.

Payapaya, R. C., & Wuani, A. A. (2024). Lingguhang Aralin sa Filipino: Kwarter 1, Aralin 4 (Linggo 3). Philippine Normal University - Mindanao; Department of Education; Research Institute for Teacher Quality; SiMMER National Research Centre.

Pawowska, E. (2022). Semantic roles beyond the verb: Interaction of lexical meaning and discourse relations. Cognitive Linguistics, 33(4), 711–749. https://doi.org/10.1515/cog-2021-0142

Palines, L. (2016). Pagbuo at ebalwasyon ng talahulugang ingles-filipino sa mga katawagang teknikal ng bread and pastry production [Master's thesis, Manuel S. Enverga university Foundation]. Lungsod ng Lucena.

Portner, P. & Rubinstein, A. (2020). Desire, Belief, and Semantic Composition: Variation in Mood Selection with Desire Predicates. Natural Language Semantics, 28(4), 343-393. https://doi.org/10.1007/s11050-020-09167-7.

Quirk, R., Greenbaum, S., Leech, G., & Svartvik, J. (1985). A comprehensive grammar of the English language. Longman.

Rhys, E., & Martin, J. R. (2023). Appraisal theory and the semantics of attitude in educational texts. Discourse & Society, 34(1), 45–67. https://doi.org/10.1177/09579265221123456

Reid, L. A. (1992). On the development of the aspect system in some Philippine languages. Oceanic Linguistics, 31(1), 1–28.

Richards, J. C. (2015). *Key issues in language teaching*. Cambridge University Press.

Savignon, S. J. (2017). Communicative competence. In The TESOL encyclopedia of English language teaching. John Wiley & Sons.

Santiago, A. O., & Tiangco, N. G. (2016). Makabagong balarilang Filipino. Rex Book Store.

Sartbekova, N.K., Ryskulova, G.U., Orozbaeva, G.A. (2021). Semantics of Lexical Means Expressing the Position of a Person. Journal of Language and Linguistic Studies, 17(2), 1470-1477. https://www.jlls.org/index.php/jlls/article/download/2613/774.

Sebastian, R., & Nuncio, R. (2018). Sining ng Komunikasyon sa Akademikong Filipino. Rex Book Store.

Setiyadi, D.B.P., Haryon, P., Herawati, N., & Hersulastuti. (2022). Morphophonemics of the Morpheme (N) in the Javanese Language. Eurasian Journal of Applied Linguistics, 8(3), 70-82. http://dx.doi.org/10.32601/ejal.803006.

Silue, D. N., & Kone, A. K. (2021). Grammatical morphemes, conceptual structures and semantic representation. *Journal of Language and Linguistic Studies, 17*, 726–734.

Schmitt, N., Zhang, R., & Grabe, W. (2022). Vocabulary and semantic instruction in second language contexts: Effects on comprehension and academic outcomes. Language Learning, 72(2), 345–372. https://doi.org/10.1111/lang.12485

Mejares, J.L. & Amoguis, M.V. (2025). Pagpapahusay ng Kasanayan sa Pagpapakahulugan ng mga Salita sa

Wikang Filipino gamit ang Grapteks (Tekstong Grapiko) para sa mga Mag-aaral sa Ika-8 Baitang ng Asuncion National High School. EPRA International Journal of Multidisciplinary Research, 11(6), 1722-1734. DOI: 10.36713/epra2013.

Ocampo, N. (2017). *Pag-aaral sa Istruktura ng Wikang Filipino***.** University of the Philippines Press.

Tuan, V. (2017). Communicative Competence of Fourth Year Students: Basis for Proposed English Language Program. English Language Teaching, 10(7), 104-122. http://doi.org/10.5539/elt.v10n7p104.

Williams, J., & Marshall, S. (2024). Coherence and theme progression in educational texts: An empirical investigation of writing modules. Journal of Writing Research, 15(1), 29–54. https://doi.org/10.1017/jwr.2024.3

White, P. R. R., & Ranta, L. (2023). Evaluation and stance in academic writing: A systemic functional analysis. Language Teaching, 56(1), 31–48. https://doi.org/10.1017/S0261444822000472

Yufrizal, H. (2017). Teachers and Students' Perceptions of Communicative Competence in English as a Foreign Language in Indonesia. Academic Journal, 12(17), 867-883. https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1156258.pdf.

Zafra, G. S. (2016). Ang pagtuturo ng wika at kulturang Filipino sa disiplinang Filipino (Konteksto ng K–12). *Katipunan, 1*(1), 1–26

Zhao, H., & Jordens, J. (2023). Argumentative structure and coherence in academic writing: An analysis of connectives and semantic roles. Journal of English for Academic Purposes, 58, 101–148. https://doi.org/10.1016/j.jeap.2023.101148

Zhu, T., Zhang, Y., & Irwin, D. (2024). Second and foreign language vocabulary learning through digital reading: A meta-analysis. Education and Information Technologies.